

Anton Pavlovič Čehov

Tri sestre

Preveo: Milan Bogdanović

eLektire.hr

SADRŽAJ

Prvi čin _____	4
Drugi čin _____	30
Treći čin _____	56
Četvrti čin _____	73
RJEČNIK _____	94

Lica:

Prozorov, Andrej Sergejevič	
Natalija Ivanovna	njegova zaručnica, kasnije žena
Olga	} njegove sestre
Maša	
Irina	
Kuligin, Fjodor Iljič	gimnazijski profesor, Mašin muž
Veršinjin, Aleksandar Ignatjevič	potpukovnik, zapovjednik baterije
Tusenbach, Nikolaj Ljvovič	barun, poručnik
Soljoni, Vasilij Vasiljevič	kapetan štaba
Čebutikin, Ivan Romanovič	vojni liječnik
Fedotik, Aleksej Petrovič	potporučnik
Rode, Vladimir Karlovič	potporučnik
Ferapont	podvornik kod zemske uprave ¹ , starac
Anfisa	dadilja, starica od 80 godina

Događa se u gubernijskom glavnom gradu.

---

¹ Zemstva bijahu u europskoj Rusiji okruzi sa samoupravom (od 1864). Njihovo je djelovanje obuhvaćalo najviše gradnju puteva, zdravstvo, osnovne škole.

Prvi čin

U kući Prozorovih. Salon sa stupovima, iza kojih se vidi prostrana dvorana. Podne; vani je sunce, veselo. U dvorani se prostire stol za doručak. Olga u modroj uniformi učiteljice ženske gimnazije, cijelo vrijeme ispravlja učeničke teke, stojeći i hodajući; Maša, u crnoj haljini, sa šeširom na koljenima, sjedi i čita knjigu; Irina, u bjelini, zamišljeno stoji.

Olga

Otac je umro upravo prije godinu dana, baš na ovaj dan, petoga svibnja, na tvoj imendan, Irina. Bilo je vrlo hladno tada, padao je snijeg. Meni se činilo da neću preživjeti, a ti si ležala u nesvijesti, kao mrtva. Ali eto prođe godina, i mi se toga sjećamo lako, ti si već u bijeloj haljini, tvoje lice sja. (*Izbija dvanaest sati.*) I onda je izbijao sat. (*Stanka.*) Sjećam se, kad su oca nosili, svirala je muzika, na groblju se pucalo. On je bio general, zapovjednik brigade, a ipak je bilo malo svijeta. Uostalom, tada je padala kiša. Jaka kiša i snijeg.

Irina

Našto dozivati u pamet!

(Za stupovima, u dvorani, pokazuju se kod stola barun Tusenbach, Čebutikin i Soljoni.)

Olga

Danas je toplo, prozore možemo držati širom otvorene, a breze još nisu izlistale. Prije jedanaest godina otac je dobio brigadu i otputovao s nama iz Moskve, i ja se izvrsno sjećam, u početku svibnja, upravo u ovo doba, u Moskvi je sve već bilo rascvjetano, toplo, sve obasjano suncem. Prošlo je jedanaest godina, a ja se svega sjećam tako kao da smo otputovali jučer. Bože moj! Jutros se probudih, ugledah svu silu svjetlosti, ugledah proljeće, i u duši mi se zatalasala radost, strastveno mi se prohtjelo u zavičaj.

Čebutikin

Vidi vraga!

Tusenbach

Razumije se, budalaština.

Maša

(zamislivši se nad knjigom, tiho zviždi pjesmu)

Olga

Nemoj zviždati, Maša, kako možeš! (*Stanka.*) Od toga što sam svaki dan u gimnaziji, a zatim dajem satove do uvečer, neprestano me boli glava i dolaze mi takve misli kao da

sam zaista već ostarjela. A ustvari osjećam kako u ove četiri godine, otkako služim na gimnaziji, iz mene svaki dan kap po kap izlazi snaga i mladost. I samo jedna sanja raste i jača...

Irina

Treba otići u Moskvu. Prodati kuću, posvršavati ovdje sve, pa u Moskvu...

Olga

Da! Što prije u Moskvu.
(*Čebutikin i Tusenbach se smiju.*)

Irina

Brat će valjda postati sveučilišni profesor, pa ionako neće ovdje živjeti. Samo sa sirotom Mašom stvar zapinje.

Olga

Maša će svake godine dolaziti u Moskvu preko cijelog ljeta.

Maša

(*tiho zviždi pjesmu*)

Irina

Dat će Bog, sve će se urediti. (*Gleda kroz prozor.*) Lijepo je vrijeme danas. Ne znam, zaista mi je u duši tako svijetlo! Jutros se sjetih da mi je imendan i odjednom osjetih radost, i sjetih se djetinjstva, kad je mama još bila živa. I kakve su me divne misli uzbudile, kakve misli!

Olga

Ti danas sva sjaš, izgledaš neobično lijepa. I Maša je lijepa. Andrej je bio lijep, ali se jako udebljao, to mu ne priliči. A ja sam se postarala, omršavjela, valjda zato što se u školi lju-tim na djevojčice. Evo danas sam slobodna, kod kuće sam, i ne boli me glava, osjećam se mlađa nego jučer. Meni je tek dvadeset i osam godina... Sve je dobro, no čini mi se, da se udam i cijeli dan sjedim kod kuće, bilo bi bolje. (*Stanka.*) Ja bih voljela muža.

Tusenbach

(*Soljonomu*)

Baš govorite koješta, dosadi čovjeku da vas sluša. (*Ulazeći u salon:*) Zaboravio sam reći: danas će vas posjetiti naš novi zapovjednik baterije, Veršinjin. (*Sjedne kod pijanina.*)

Olga

E, pa dobro! Vrlo mi je drago.

Irina

Je li star?

Tusenbach

Ne, još nije. Bit će mu tako oko četrdeset, najviše četrdeset i pet. (*Tiho svira.*) Čini se, krasan momak. Nije glup, o tome nema sumnje. Samo mnogo govori.

Irina

Je li zanimljiv čovjek?

Tusenbach

Da, prilično, samo što ima ženu, punicu i dvije djevojčice. Usto je po drugi put oženjen. Ide u posjete i svuda govori da ima ženu i dvije djevojčice. I ovdje će reći. Žena mu je neka suluda, s dugačkom pletenicom kao u djevojke, govori sve neke kićene stvari, filozofira i često pokušava samoubojstvo, očito zato da zapapri mužu. Ja bih od takve odavno otišao, no on trpi i samo se tuži.

Soljoni

(*ulazeći iz dvorane u salon sa Čebutikinom*)

Jednom rukom dižem samo podruzi pud, a obadvjema pet, čak i šest pudi.² Iz toga zaključujem, da su dva čovjeka jača od jednoga ne dvostruko, nego trostruko, čak i više...

Čebutikin

(*hodajući čita novine*)

Protiv ispadanja kose... dva zolotnika³ naftalina na pola litre špirita... rastvoriti i upotrebljavati svaki dan... (*zapisuje u bilježnicu*) Da zapišemo! (*Soljonomu:*) Dakle velim vam, čep se zatakne u bočicu, a kroz njega prolazi staklena cjevčica... Zatim se uzme malo proste, najobičnije stipse...

Irina

Ivane Romaniču, mili Ivane Romaniču!⁴

---

² Pud je nešto više od 16 kg.

³ Zolotnik je mjera za težinu, 4,25 grama.

⁴ U običnom se govoru nastavci za "očestvo" u muškom rodu obično stežu: Ivanič umjesto Ivanovič, Nikolajič umjesto Nikolajevič itd.

Čebutikin

Što je, djevojčice moja, radosti moja?

Irina

Recite mi, zašto sam ja danas tako sretna? Upravo kao da jedrim, nada mnom široko plavo nebo i lete velike bijele ptice. Zašto to? Zašto?

Čebutikin

(ljubeći joj obje ruke, nježno)

Ptico moja bijela...

Irina

Kad sam se jutros probudila, ustala i umila se, najedanput mi se počelo činiti, kao da mi je sve jasno na ovom svijetu, i kao da ja znam kako treba živjeti. Mili Ivane Romaniču, ja znam sve. Čovjek treba da se trudi, da radi u znoju lica svoga, bio on tko mu drago, i samo je u tome sav smisao i cilj njegova života, njegova sreća, njegovi zanos. Kako je lijepo biti radnik, koji ustaje pred zoru i na ulici tuca kamen, ili pastir, ili učitelj, koji uči djecu, ili strojovođa na željeznici... Bože moj, ta ne samo biti čovjek, bolje je biti vol, bolje je biti prost konj, samo neka se radi, bolje je nego biti mlada žena, koja se diže u podne, zatim u krevetu pije kavu, a zatim se dva sata oblači... o, kako je to užasno! Kad je vruće, čovjek koji put tako zaželi da pije, kao što sam ja sad zaželjela rada. I ako ja ne budem rano ustajala i radila, uskratite mi svoje prijateljstvo, Ivane Romaniču.

Čebutikin

(nježno)

Hoću, hoću...

Olga

Otac nas je naučio da ustajemo u sedam sati. Sada se Irina budi u sedam i barem do devet leži i sve o nečem razmišlja. A lice joj ozbiljno! *(Smije se.)*

Irina

Ti si navikla da me vidiš kao djevojčicu, pa ti je čudno kad mi je lice ozbiljno. Meni je dvadeset godina!

Tusenbach

Čežnja za radom, o Bože moj, kako mi je to poznato! Ja nisam radio nikad u životu. Rodio sam se u Peterburgu, hladnom i besposlenom, u obitelji koja nikad nije poznavala ni rada ni ikakvih briga. Sjećam se, kad bih dolazio kući iz korpusa, sluga bi mi izuvao čizme, i ja bih se za to vrijeme prepuštao svojoj ćudljivosti, a moja bi mati gledala u me sa

strahopoštovanjem i čudila bi se kad bi me drugi gledali drugačije. Mene su čuvali od rada. Ali teško da im je uspjelo da me očuvaju, teško! Došlo je vrijeme, diže se na sve nas ogromna gomila, sprema se zdrava, silna bura, ide, već je blizu, i skoro će s našega društva zbrisati lijenost, ravnodušnost, predrasudu prema radu, gnjilu dosadu. Ja ću raditi, a za kojih 25 do 30 godina radit će već svaki čovjek. Svaki!

Čebutikin

Ja neću raditi.

Tusenbach

Vi i ne dolazite u obzir.

Soljoni

Za dvadeset i pet godina vas više neće biti na svijetu, hvala Bogu. Za dvije, tri godine vi ćete umrijeti od kapi, ili ću ja planuti pa ću vam probiti glavu tanetom, anđelu moj. (*Vadi iz džepa bočicu s parfemom i prska se po prsima i rukama.*)

Čebutikin

(*smijući se*)

A ja zaista nisam nikad ništa radio. Otkako otiđoh sa sveučilišta, ne udarih dlanom o dlan, čak nisam pročitao nijedne knjige, čitao sam samo novine... (*Vadi druge novine iz džepa:*) Evo... znam iz novina da je postojao, recimo, Dobroljubov, a stoje pisao - ne znam... Bog bi ga znao... (*Čuje se kako netko iz donjega kata udara o pod.*) Eto... Zovu me dolje, netko je došao k meni. Odmah ću se vratiti... pričekajte... (*Hitno odlazi, raščešljavajući bradu.*)

Irina

On je to nešto smislio.

Tusenbach

Da, otišao je svečana lica, očito će vam sada donijeti dar.

Irina

Kako je to neugodno!

Olga

Da, to je užasno. On uvijek pravi gluposti.

Maša

"Na igalu zelen hrast,
A na hrastu zlatan lanac... A na hrastu zlatan lanac...⁵ (*Ustaje i tiho pjevuši.*)

Olga

Ti danas nisi vesela, Maša.

Maša

(*pjevušeći stavlja šešir na glavu*)

Olga

Kamo ti?

Maša

Kući.

Irina

Čudno...

Tusenbach

Odlazi s imendanske slave.

Maša

Svejedno... Doći ću uvečer. Zbogom, dobra moja... (*Ljubi kinu.*) Želim ti još jednom da budeš zdrava i sretna. U prošla vremena, dok je živio otac, dolazilo bi nam o imendanima po trideset, četrdeset oficira, bilo je bučno; a danas samo čovjek i po i tiho je kao u pustinji... Oдох ja... Danas sam melanhondrična,⁶ nije mi veselo pri duši, i nemoj me slušati. (*Smijući se kroza suze:*) Kasnije ćemo porazgovoriti, a sada zbogom, mila moja, idem kamogod.

Irina

(*nezadovoljna*)

Eh, kakva si...

---

⁵ Početak Puškinove poeme *Ruslan i Ljudmila*.

⁶ Maša imitira neobrazovane ljude, koji rado upotrebljavaju strane riječi i pri upotrebi ih krivo izgovaraju.

Olga

(plačno)

Ja te shvaćam, Maša.

Soljoni

Kada filozofira muškarac, ispadne filozofija ili sofistika, a kada filozofira žena, ili dvije žene, ispadne - povuci-potegni.

Maša

Što time hoćete da kažete, užasni, strahoviti čovječe?

Soljoni

Ništa. Nije imao kad da vrisne, a već medvjed ga pritisne.

(Stanka.)

Maša

(Olgi, ljutito)

Ne cvili!

(Ulaze Anfisa i Ferapont s tortom.)

Anfisa

Ovamo, baćuška moj. Ulazi, noge su ti čiste. *(Irina:)* Iz zemaljske uprave, od Protopopova, Mihaila Ivanića... Kolač.

Irina

Hvala. Reci da zahvaljujem. *(Preuzima tortu.)*

Ferapont

Što?

Irina

(glasnije)

Reci da zahvaljujem!

Olga

Dadiljo, daj mu kolača. Feraponte, idi, tamo će ti dati kolača.

Ferapont

Što?

Anfisa

Hajdmo, baćuška, Feraponte Spiridoniču. Hajdmo... (*Odlazi s Ferapontom.*)

Maša

Ne volim ja toga Protopopova, Mihaila Potapiča, ili Ivanića. Njega ne treba pozvati.

Irina

Ja ga nisam pozvala.

Maša

I dobro si učinila.

(*Ulazi Čebutikin, za njim vojnik sa srebrnim samovarom; šum iznenađenja i nezadovoljstva.*)

Olga

(*pokrivajući lice rukama*)

Samovar! To je užasno! (*Odlazi u salon, k stolu.*)

Irina

Dragi Ivane Romaniču, šta vi to radite?

Tusenbach

(*smijući se*)

Rekao sam vam.

Maša

Ivane Romaniču, vi prosto nemate stida!

Čebutikin

Mile moje, dobre moje, Vi ste moje jedine, vi ste mi najdraže što postoji na svijetu. Meni će skoro biti šezdeset godina, ja sam starac, usamljen, ništavan starac... U meni nema ništa dobro osim te ljubavi prema vama, i da vas nema, davno ja već ne bih živio... (*Irini:*) Milo, čedo moje, ja vas poznajem od dana kad ste se rodili... nosio sam vas na rukama... volio sam vašu pokojnu mamu...

Irina

Ali našto takvi skupi darovi!

Čebutikin

(kroz suze, srdit)

Skupi darovi... Idite zbogom! *(Posilnome:)* Nosi samovar onamo... *(Draškajući:)* Skupi darovi... *(Posilni nosi samovar u salon.)*

Anfisa

(prolazeći kroz gostinsku sobu)

Mile moje, došao je nepoznat pukovnik. Već je kabanicu skinuo, dječice, ovamo ide. Arinuška⁷, budi prijazna, učtiva... *(Odlazeći:)* I davno je vrijeme doručku... Gospode...

Tusenbach

To je valjda Veršinjin!

(Ulazi Veršinjin.)

Tusenbach

Potpukovnik Veršinjin!

Veršinjin

(Maši i Irini)

Čast mi je da se predstavim: Veršinjin. Milo mi je, veoma milo što sam konačno dospio k vama. Kakve li ste postale! Aj, aj.

Irina

Izvolite sjesti. Nama je vrlo drago.

Veršinjin

(veselo)

Kako se radujem, kako se radujem! No vas ste tri sestre. Sjećam se - tri djevojčice. Lica se više ne sjećam, ali da je vaš otac, pukovnik Prozorov, imao tri male djevojčice, toga se izvrsno sjećam i vidio sam svojim rođenim očima. Kako vrijeme prolazi! Oj, oj, kako vrijeme prolazi!

---

⁷ Arina je narodni oblik od Irina.

Tusenbach

Aleksandar Ignatjevič je iz Moskve.

Irina

Iz Moskve? Vi ste iz Moskve?

Veršinjin

Da, odande. Vaš pokojni otac bio je tamo zapovjednik baterije, a ja sam bio oficir u istoj brigadi. (*Maši:*) Evo vašeg se lica nešto malo sjećam, čini mi se.

Maša

A ja vas ne!

Irina

Olja, Olja! (*Viče u dvorani.*) Olja, ta dođi!
(*Olga ulazi iz salona u gostinsku.*)

Irina

Pokazalo se da je potpukovnik Veršinjin iz Moskve.

Veršinjin

Vi ste, čini se, Olga Sergejevna, najstarija... A vi Marija... A vi Irina - najmlađa...

Olga

Vi ste iz Moskve?

Veršinjin

Da. Učio sam u Moskvi, započeo službu u Moskvi, dugo tamo služio, najzad sam dobio ovdje bateriju i prešao amo, kako vidite. A vas, da pravo reknem, ne pamtim, pamtim samo da ste bile tri sestre. A vaš mi je otac ostao živ u pameti, kad zatvorim oči, kao da ga vidim pred sobom. Ja sam u Moskvi dolazio u vašu kuću...

Olga

Meni se činilo kao da se sjećam svih, a eto...

Veršinjin

Zovem se Aleksandar Ignatjevič...

Irina

Aleksandre Ignatjeviču, vi ste iz Moskve... To je neočekivano!

Olga

Ta mi selimo onamo.

Irina

Mislimo, da ćemo ujesen već biti tamo. To je naš rodni grad, mi smo se tamo rodile... U Staroj Basmanskoj ulici... *(Obje se smiju od radosti.)*

Maša

Iznenada ugledasmo zemljaka. *(Živo:)* Sad sam se sjetila! Sjećaš li se, Olga, kod nas se govorilo: "Zaljubljeni major." Vi ste tada bili poručnik i bili ste u nekoga zaljubljeni, a peckali su vas, Bog zna zašto, da ste major...

Veršinjin

(smijući se)

Jest, jest... zaljubljeni major, tako je...

Maša

Vi ste tada imali samo brkove... O, kako ste ostarjeli! *(Kroz suze:)* Kako li ste ostarjeli!

Veršinjin

Da, kad su me nazivali zaljubljeni major, ja sam bio još mlad, bio sam zaljubljen. Prošla su ta vremena.

Olga

Ali nemate još nijedne sijede vlasi. Nešto ste ostarjeli, ali još niste stari.

Veršinjin

Svejedno, već mi je četrdeset i treća godina. Jeste li vi odavno otišli iz Moskve?

Irina

Prije jedanaest godina. Maša, ta što ti plačeš, čudakinjo... *(Kroz suze:)* I ja ću zaplakati...

Maša

To je tako. A u kojoj ste ulici živjeli?

Veršinjin

U Staroj Basmanskoj.

Olga

I mi smo ondje stanovali...

Veršinjin

Jedno vrijeme sam stanovao u Njemačkoj ulici. Iz Njemačke ulice sam odlazio u Crvene kasarne. Tamo, na putu, postoji maleni most, pod mostom šumi voda. Samotnu čovjeku postaje teško pri duši. (*Pauza.*) A kako je ovdje široka, kako je golema rijeka! Predivna rijeka!

Olga

Da, samo je hladna. Ovdje je hladno i ima komaraca...

Veršinjin

Što govorite. Ovdje je tako zdrava, lijepa, slavenska klima. Šuma, rijeka... i ovdje također ima breza. Mile, skromne breze, ja ih volim više od sveg drveća. Lijepo je ovdje živjeti. Samo je čudno - željeznička je stanica dvadeset vrsta daleko... I nitko ne zna zašto je to tako.

Soljoni

A ja znam zašto je to tako. (*Svi gledaju u njega.*) Zato, jer kad bi stanica bila blizu, onda ne bi bila daleko, a ako je daleko, onda, znači, nije blizu. (*Neugodna šutnja.*)

Tusenbach

Šaljivčina ste, Vasiliju Vasiljiču.

Olga

Sada sam se i ja vas sjetila. Sjećam se.

Veršinjin

Ja sam poznavao vašu majku.

Čebutikin

Bila je dobra, carstvo joj nebesko.

Irina

Mama je sahranjena u Moskvi.

Olga

Na Novo-Djevičjem...

Maša

Zamislite, ja već počinjem zaboravljati njezino lice. Tako se i nas neće sjećati. Zaboravit će nas.

Veršinjin

Da. Zaboravit će nas. Takva nam je već sudbina i ne može se ništa učiniti. Doći će vrijeme kad će ovo, što se nama danas čini ozbiljnim, značajnim i jako važnim, pasti u zaborav, ili se činiti nevažnim. *(Pauza.)* I zanimljivo, mi sada uopće ne možemo znati što će se zapravo smatrati uzvišenim, važnim, a što jadnim i smiješnim. Zar se Kopernikovo otkriće ili, uzmimo, Kolumbovo, nije u prvi čas činilo nepotrebnim, smiješnim, a nekakva prazna besmislica, koju je napisao neki čudak, nije li se činila istinom? Može se tako dogoditi da naš sadašnji život, s kojim se mi sada pomirujemo, s vremenom se učini čudnim, neudobnim, glupim, nedovoljno moralnim, možda čak i grešnim...

Tusenbach

Tko zna? A možda će naš život nazvati uzvišenim i sjećati ga se s poštovanjem. Sada nema mučenja, smrtno kazne, provala, a svejedno koliko ima patnji!

Soljoni

(tankim glasom)

Pi, pi, pi... Baruna ne moraš nahraniti, samo mu daj da filozofira.

Tusenbach

Vasiliju Vasiljiču, molim vas da me ostavite na miru... *(Sjeda na drugo mjesto.)* To je napokon dosadno.

Soljoni

(tankim glasom)

Pi, pi, pi...

Tusenbach

(Veršinjinu)

Patnje, na koje nailazimo danas - a njih je tako mnogo! - ipak nam govore o izvjesnom moralnom usponu, koji je postiglo društvo...

Veršinjin

Da, da, naravno.

Čebutikin

Vi ste maloprije rekli, barune, da će se naš život nazvati visokim; no ljudi su ipak niski... (*Ustaje.*) Gledajte kako sam ja nizak. To se meni, utjehe radi, mora govoriti, da je moj život nešto visoko i značajno. (*Iza pozornice netko svira na violini.*)

Maša

To svira Andrej, naš brat.

Irina

On je naš učenjak. Postat će valjda sveučilišni profesor. Tata je bio vojnik, a njegov je sin sebi odabrao učenu karijeru.

Maša

Po tatinoj želji.

Olga

Mi smo ga danas naljutile. On je, čini se, malo zaljubljen.

Irina

U jednu ovdašnju gospođicu. Danas će ona vjerojatno doći k nama.

Maša

Ah, kako se ona oblači! Ne samo nelijepo, niti po modi, nego naprosto jadno. Neka čudna, svijetložuta suknja s tako nekim neukusnim resama, i crvena bluzica. A obrazi tako nekako isprani! Andrej nije zaljubljen - ja ne dopuštam, on ipak ima ukusa, nego on samo tako nas zadirkuje, budali. Jučer sam čula da se ona udaje za Protopopova, predsjednika ovdašnje zemaljske uprave. To bi bilo krasno... (*Prema vratima sa strane:*) Andrej, dođi amo! Na časak, dragi!

(*Ulazi Andrej.*)

Olga

To je moj brat, Andrej Sergejič.

Veršinjin

Veršinjin.

Andrej

Prozorov. (*Briše oznojeno lice.*) Vi dođoste amo kao zapovjednik baterije?

Olga

Zamisli, Aleksandar Ignatjevič je iz Moskve.

Andrej

Tako? No, čestitam, sad vam moje sestrice neće dati mira.

Veršinjin

Ja sam već dospio da dosadim vašim sestrama.

Irina

Pogledajte, kakav mi je okvir za sliku poklonio danas Andrej! (*Pokazuje okvir.*) To je on sam izradio.

Veršinjin

(*gledajući okvir i ne znajući što da kaže*)

Da... stvar...

Irina

Eno i onaj okvirić, tamo nad pijaninom, i to je on načinio.

(*Andrej odmahne rukom i odlazi.*)

Olga

On je i učenjak, i svira na violini, i rezbari svakojake stvarčice, ukratko, majstor u svemu. Andreju, nemoj odlaziti! To je njegov običaj - uvijek odlazi. Dođi amo!

(*Maša i Irina hvataju ga ispod ruke i smijući se vode ga natrag.*)

Maša

Hajde, hajde!

Andrej

Ostavite me, molim vas.

Maša

Kako je smiješan! Aleksandra Ignatjeviča nazivali su negda zaljubljenim majorom, a on se nije nimalo ljutio.

Veršinjin

Nimalo!

Maša

A ja hoću tebe da nazovem: zaljubljeni violinist!

Irina

Ili zaljubljeni profesor!...

Olga

On je zaljubljen! Andrijuša je zaljubljen!

Irina

(pljeskajući)

Bravo, bravo! Bis! Andrijuška je zaljubljen!

Čebutikin

(prilazi Andreju straga i obuhvaća ga objema rukama oko pasa)

Jedino rad ljubavi priroda nas stvori! *(Smije se; on cijelo vrijeme drži novine.)*

Andrej

No, dosta je, dosta... *(Briše lice.)* Ja svu noć nisam spavao, pa sad nisam sasvim raspoložen, kako se veli. Čitao sam do četiri sata, zatim legoh, no sna ni za lijek. Razmišljah o ovom, o onom, a ono rana zora, sunce upravo provaljuje u spavaću sobu. Hoću ljetos, dok sam još ovdje, da prevedem jednu knjigu s engleskoga.

Veršinjin

A vi čitate engleski?

Andrej

Da. Otac, Bog mu dao rajsko naselje, mučio nas odgojem. Smiješno je i glupo, no ipak moram priznati da sam poslije njegove smrti stao da se debljam i eto, ugojih se za godinu dana, upravo kao da mi se tijelo oslobodilo nekog ugnjetavanja. Hvala budi ocu, ja i

moje sestre znamo francuski, njemački i engleski, a Irina zna još i talijanski. No koliko nas je to stajalo!

Maša

U ovom gradu znati tri jezika, to je suvišna raskoš, čak i ne raskoš, nego neki nepotrebnii dodatak, poput šestoga prsta. Mi znamo mnogo suvišnih stvari!

Veršinjin

Eto ti ga na! (*Smije se.*) Znae mnogo suvišnih stvari! Meni se čini da i ne može biti tako dosadnog i neveselog grada, u kome ne bi bio potreban pametan i obrazovan čovjek. Dopustimo da su između stotine tisuća stanovnika ovoga grada, koji je, istina, zaostao i grub, samo tri ovakve kao što ste vi. Razumije se, vi nećete moći pobijediti neprosvijećenu masu koja vas okružuje; tijekom života, vi ćete malo pomalo morati ustuknuti i izgubiti se u gomili od stotine tisuća, vas će život nadglasati; no ipak nećete iščeznuti, nećete ostati bez utjecaja; takvih kao što ste vi poslije vas će se pojaviti možda šest, zatim dvanaest, i tako dalje, dok naposljetku takve, kao što ste vi, ne postanu većinom. Za dvije, tri stotine godina život na zemlji bit će tako krasan i divan, da se ne može ni zamisliti. Čovjeku takav život treba, pa ako ga sada nema, on mora da ga osjeća unaprijed, da ga čeka, da sanjari o njemu, da se sprema za nj, a zato treba da vidi i zna više nego što su mu vidjeli i znali djed i otac. (*Smije se.*) A vi se tužite što znate mnogo suvišnoga.

Maša

(*skida šešir*)

Ja ostajem na doručku.

Irina

(*uzdahnuoši*)

Zaista, sve to trebalo bi zapisati...

(*Andreja nema, on je neopaženo otišao.*)

Tusenbach

Za mnogo godina, velite vi, život na zemlji bit će krasan, divan. To je istina. No da čovjek u njemu uzmogne učestvovati već sada, makar i izdaleka, treba da se za nj sprema, treba da radi...

Veršinjin

(*ustaje*)

Da. No koliko kod vas ima cvijeća! (*Ogleda se.*) I stan je divan. Zavidim vam! A ja sam se svega vijeka natezao po stanicima sa dvije stolice, jednim divanom i s pećima koje se vječito dime. Meni je u životu nedostajalo baš ovakvoga cvijeća... (*Tare ruke:*) Ej, šta ćemo!

Tusenbach

Da, valja raditi. Vi ćete možda pomisliti: raznježio se Nijemac. Noja sam, časne mi riječi, Rus, i čak ne znam njemački. Otac mi je pravoslavac... (*Stanka.*)

Veršinjin

(*hodajući po pozornici*)

Ja često mislim, kako bi bilo da čovjek započne život iznova, i to svjesno? Kad bi jedan život, onaj što ga je čovjek već proživio, bio tek kao prvi sastavak, a drugi - učisto prepisan! Tada bi se, mislim, svaki od nas trudio prije svega da sam sebe ne ponavlja, bar bi sebi životne prilike udesio drukčije, uredio bi sebi takav stan sa cvijećem, s mnogo svjetlosti... Ja imam ženu, dvije djevojčice, usto mi je žena boležljiva gospođa, i tako dalje, i tako dalje; no, a da mogu život započeti iznova, ja se ne bih ženio... Ne, ne bih!

(*Ulazi Kuligin u mundirnom fraku.*)

Kuligin

(*prilazeći Irini*)

Draga sestro, dopusti da ti čestitam imendan i da ti zaželim iskreno, iz duše, zdravlja i sve ono, što se može zaželjeti djevojci tvojih godina. I zatim da ti darujem ovu knjižicu. (*Daje joj knjižicu.*) Povijest naše gimnazije tijekom pedeset godina, napisao sam je ja. Neznatna knjižica, napisana od dosade, ali je ipak pročitaj. Da ste zdravo, gospodo! (*Veršinjinu:*) Kuligin, učitelj ovdašnje gimnazije. Dvorski savjetnik. (*Irini:*) U toj ćeš knjižici naći popis svih koji svršiše našu gimnaziju u ovih deset godina. Feci, quod potui, faciant meliora potentes.⁸ (*Ljubi Mašu.*)

Irina

Ali o Uskrsu poklonio si mi isto takvu knjižicu.

Kuligin

(*prilazeći Irini*)

Nije moguće! U tom mi je slučaju vrati, ili bolje, daj pukovniku. Uzmite, pukovniče. Kojom zgodom pročitajte, od dosade.

Veršinjin

Hvala. (*Sprema se da ode.*) Meni je neobično drago što sam se s vama upoznao...

Olga

Vi odlazite? Ne, ne!

---

⁸ *Feci, quod potui, faciant meliora potentes* (lat.) - Učinio sam što sam mogao; neka načine bolje oni koji mogu.

Irina

Ostanite kod nas na ručku. Molimo vas!

Olga

Molim vas!

Veršinjin

(klanjajući se)

Ja sam, čini se, zapao na imendansku slavu. Oprostite, nisam znao, nisam vam čestitao...
(Odlazi s Olgom u salon.)

Kuligin

Danas je, gospodo, nedjelja, dan odmora, odmarajmo se dakle, veselimo se svak prema svojoj dobi i svom položaju. Sagove će valjati ukloniti preko ljeta i spremiti do zime... Naprašiti ih perzijskim praškom ili naftalinom... Rimljani su bili zdravi, jer su umjeli raditi, ali su umjeli i odmarati se, oni su imali mens sana in corpore sano.⁹ Njihov život je tekao po ustaljenim oblicima. Naš direktor govori: glavno u svakom životu, to je oblik... Ono, što gubi svoj oblik, tome je kraj - i u našem svagdašnjem životu vrijedi isto. *(Obuhvaća Mašu oko pasa, smijući se:)* Maša me voli. Moja me žena voli. I zastore s prozora onamo, zajedno sa sagovima... Danas sam veseo, u odličnom duševnom raspoloženju. Maša, danas u četiri sata bit ćemo kod direktora. Upriličuje se šetnja nastavnika i njihovih obitelji.

Maša

Ja ne idem.

Kuligin

(ožalošćen)

Mila Mašo, zašto?

Maša

Kasnije ćemo o tom... *(Ljutito:)* Dobro, ići ću, samo me ostavi, molim te...

(Udaljuje se.)

Kuligin

A zatim ćemo večer provesti kod direktora. Premda je boležljiv, taj čovjek nastoji prije svega da bude društven. Izvanredna, svijetla ličnost. Prekrasan čovjek. Jučer, poslije sjed-

---

⁹ *mens sana in corpore sano* (lat.) - u zdravom tijelu zdrav dug

nice, on mi reče: "Umorio sam se, Fjodore Iljiču, umorio sam se!" (*Gleda na sat o zidu, a zatim na svoj:*) Vaš sat ide sedam minuta naprijed. Da, veli, umorio sam se.
(*Iza pozornice netko svira na violini.*)

Olga

Gospodo, budite tako dobri, izvolite na doručak! Kolača!

Kuligin

Ah, mila moja Olga, mila moja! Jučer sam radio od ujutro do jedanaest sati uvečer, umorio sam se, a danas se osjećam sretan. (*Odlazi u dvoranu za stol.*) Mila moja...

Čebutikin

(*stavlja novine u džep, češlja bradu*)
Kolača? Prekrasno.

Maša

(*Čebutikinu, strogo*)
Ali pazite: da niste ništa pili danas. Čujete li? Vama piće škodi.

Čebutikin

Gle! Ta to je kod mene već prošlo. Dvije godine kako nisam pijančevao. (*Nestrpljivo:*) E pa, matuška, nije li to svejedno!

Maša

Ipak se nemojte usuditi da pijete. Da se niste usudili! (*Ljutito, ali tako da ne čuje muž:*) Opet, dođavola, čamiti cijelu večer kod direktora!

Tusenbach

Ja na vašem mjestu ne bih išao... Vrlo jednostavno.

Čebutikin

Nemojte ići, dušice moja.

Maša

Da, nemojte ići. Taj prokleti, nesnosni život... (*Ide u dvoranu.*)

Čebutikin

(*idući za njom*)

Noo!

Soljoni

(prolazeći u dvoranu)

Cip, cip, cip...

Tusenbach

Dosta, Vasilije Vasiljiču. Prestanite.

Soljoni

Cip, cip, cip...

Kuligin

(veselo)

U vaše zdravlje, pukovniče! Ja sam nastavnik, a ovdje u kući domaći sam čovjek. Mašin muž... Ona je dobra, vrlo dobra...

Veršinjin

Ja ću od ove tamne votke... *(Pije.)* U vaše zdravlje! *(Olgi:)* Meni je kod vas tako lijepo...
(U salonu ostaju samo Irina i Tusenbach.)

Irina

Maša je danas neraspložena. Ona se udala s osamnaest godina, kad joj se on činio najpametniji čovjek. A sada je drugačije. On je najdobročudniji, ali nije najpametniji.

Olga

(nestrpljivo)

Andrej, ma dođi već jedanput!

Andrej

(iza pozornice)

Odmah. *(Ulazi i ide za stol.)*

Tusenbach

O čemu mislite?

Irina

Tako, ne volim toga vašeg Soljonog. On govori same gluposti.

Tusenbach

Čudan je to čovjek. Meni ga je žao, i ljutim se, no više mi ga je žao. Meni se čini daje on plašljiv... Kad sam sâm s njim, on zna biti vrlo pametan i prijazan, a u društvu je grub, zabadalo. Nemojte ići, neka najprije posjedaju za stol. Dajte da budem blizu vas. Na što mislite? *(Pauza.)* Vama je dvadeset godina, meni još nema trideset. Koliko još ima godina pred vama, dugi, dugi niz dana, punih moje ljubavi prema vama...

Irina

Nikolaju Ljvoviču, nemojte mi govoriti o ljubavi.

Tusenbach

(ne slušajući je)

Osjećam strastvenu žeđ za životom, za borbom, za radom, ta mi se žeđ slila s ljubavlju prema vama, Irina, i kao za inat vi ste lijepi, i život mi se čini tako lijep! Na što mislite?

Irina

Kažete: život je lijep. Da, no ako on samo tako izgleda? Za nas tri sestre život još nije bio lijep, on nas je gušio kao korov... Suze mi idu. To ne valja... *(Brzo otire lice, smiješi se.)* Valja raditi. Zato smo i neveseli i gledamo tako mračno na život, jer ne poznajemo rada. Nas su rodili ljudi koji su prezirali rad...

(Ulazi Natalija Ivanovna; ona je u ružičastoj haljini sa zelenim pojasom.)

Nataša

Tamo već sjedaju za ručak... Zakasnila sam... *(Nabrzo se ogleda u ogledalu, namješta se.)* Čini mi se da sam sasvim dobro počešljana... *(Ugledavši Irinu.)* Mila Irina Sergejevna, čestitam! *(Ljubi je snažno i dugo.)* Kod vas je mnogo gostiju, mene je zaista stid... Dobar dan, barune!

Olga

(ulazeći u salon)

No, evo i Natalije Ivanovne. Da ste mi zdravo, mila. *(Ljube se.)*

Nataša

Došla sam da čestitam. Kod vas je tako veliko društvo, ja sam užasno zbunjena...

Olga

Ta nemojte, sve su to domaći. (*Poluglasno i preplašeno:*) Na vama je zelen pojas! Mila moja, to ne valja!

Nataša

Zar je to kakvo zlo znamenje?

Olga

Ne, nego naprosto ne priliči... i nekako je čudnovato...

Nataša

(*plačnim glasom*)

Da? Ali to i nije pravo zeleno, nego više zagasito. (*Ide za Olgom u dvoranu.*)

(*U dvorani sjedaju za ručak; u salonu nema nikoga.*)

Kuligin

Želim ti, Irina, dobrog mladoženju. Već ti je vrijeme da se udaš.

Čebutikin

Natalija Ivanovna, i vama želim zaručnika.

Kuligin

Natalija Ivanovna već ima zaručnika.

Maša

(*kuca vilicom po tanjuru*)

Ispit ću čašu rakijice! Aoj, živote ubavi, kud ode june, tud i uže!

Kuligin

Ti zaslužuješ iz vladanja minus tri.

Veršinjin

A liker je dobar. Od čega se pravi?

Soljoni

Od žohara.

Irina

(plačnim glasom)

Pfuj, kakva odvratnost!...

Olga

Za večeru će biti pečeni puran i slatka pita s jabukama. Hvala Bogu, danas sam cijeli dan kod kuće, i uvečer kod kuće... Gospodo, dođite uvečer.

Veršinjin

Dopustite i meni da dođem navečer!

Irina

Izvolite.

Nataša

Kod njih je jednostavno.

Čebutikin

Jedino rad ljubavi priroda nas stvori. *(Smije se.)*

Andrej

(ljutito)

Prestanite, gospodo! Kako vam ne dosadi?

(Fedotik i Rode ulaze s velikom košaricom cvijeća.)

Fedotik

Gle, već doručkuju.

Rode

(glasno i vriskajući)

Doručkuju? Da, već doručkuju...

Fedotik

Pričekaj časkom! *(Snima fotografiju.)* Jedan! Pričekaj još malko... *(Snima drugu fotografiju.)*

Dva! Sad je gotovo! *(Uzimaju košaricu i idu u dvoranu, gdje ih bučno dočekuju.)*

Rode

(glasno)

Čestitam, želim svega, svega! Vrijeme je danas čarobno, divota jedna! Čitavo sam jutro šetao s gimnazijalcima. Predajem gimnastiku u gimnaziji...

Fedotik

Možete se kretati, Irina Sergejevna, možete! *(Snima fotografiju.)* Vi ste danas lijepi. *(Vadi iz džepa zvrčak.)* Evo, između ostalog, zvrčak... Divan zvuk...

Irina

Kako je to zlatno!

Maša

"Na igalu zelen hrast, a na hrastu zlatan lanac... A na hrastu zlatan lanac"... *(Plačljivo:)* No, zašto ja to govorim? Ne mogu da se oslobodim te rečenice od jutros...

Kuligin

Trinaest nas je za stolom.

Rode

(glasno)

Gospodo, zar vi pripisujete predrasudama ikakvo značenje?

(Smijeh.)

Kuligin

Ako nas je trinaest za stolom, znači da tu ima zaljubljenih. Da niste vi, Ivane Romaniču, naopako... *(Smijeh.)*

Čebutikin

Ja sam stari grešnik, no zašto se zbunila Natalija Ivanovna, to nikako ne mogu da poj-
mim.

(Glasan smijeh; Nataša bježi iz dvorane u salon, za njom Andrej.)

Andrej

Ne obazirite se! Pričekajte... Stojte, molim vas...

Nataša

Stid me je... Ne znam što se sa mnom zbiva, a oni mi se ismjevuju. Što sam sada otišla od stola, to je nepristojno, noja ne mogu... ne mogu... *(Pokriva lice rukama.)*

Andrej

Draga moja, molim vas, preklinjem, nemojte se uzrujavati. Uvjeravam vas, oni se šale, oni to rade od dobra srca. Draga moja, dobra moja, svi su oni dobri, srdačni ljudi i vole mene i vas. Dođite amo k prozoru, odavde nas ne mogu vidjeti... *(Ogledava se.)*

Nataša

Ja tako nisam navikla biti u društvu!...

Andrej

O mladosti, divna, krasna mladosti! Draga moja, dobra moja, ne uzbuđujte se tako!... Vjerujte mi, vjerujte... Meni je tako lijepo, duša mi je puna ljubavi, zanosna... O, ne vide nas! Ne vide! Zašto sam vas zavolio, zašto i kada - o, ništa ne shvaćam. Draga moja, dobra, čista, budite moja žena! Ja vas volim, volim... kao nikad nikoga... *(Poljubac.)*
(Dva oficira ulaze i, ugledavši par u zagrljaju, začuđeno stanu.)

Zastor

Drugi čin

Dekoracija kao u prvom činu.

Osam sati uvečer. Iza pozornice, s ulice, jedva se čuje svirka na harmonici. Nema svjetlosti. Ulazi Natalija Ivanovna u kućnoj haljini, sa svijećom; ide i staje kod vrata, što vode u Andrejevu sobu.

Nataša

Andrjuša, što radiš? Čitaš li? Ništa, ja samo onako... (*Ide, otvara druga vrata i, zavirivši kroz njih, opet ih zatvori.*) Da nema gdje svjetla.

Andrej

(ulazi s knjigom u ruci)

Što je, Nataša?

Nataša

Gledam nema li gdje svjetla... Sada su poklade, služinčad nije sasvim pri sebi, te gledaj i gledaj da se ne bi što dogodilo. Noćas o ponoći prolazim blagovaonicom, a kad tamo, svijeća gori. I nikako da dokučim, tko ju je zapalio. (*Postavlja svijeću na stol.*) Koliko je sati?

Andrej

(pogledavši na sat)

Osam i četvrt.

Nataša

A Olge i Irine još uvijek nema. Nisu došle. Rade, sirotice. Olga je na školskoj sjednici, Irina na telegrafu... (*Uzdiše.*) Jutros velim tvojoj sestri: "Štedi sebe, velim, Irina draga." A ona i ne sluša. Osam i četvrt, veliš? Bojim se da nam je Bobik nekako bolestan. Zastoje tako hladan? Jučer je imao vrućicu, a danas sav hladan... Tako se bojim!

Andrej

Nije ništa, Nataša. Mali je zdrav.

Nataša

No ipak, bolje da drži dijete. Ja se bojim, a večeras poslije devet sati, doći će, vele, maškare, bolje da ne dođu, Andrjuša.

Andrej

Zaista ne znam. Ta zvali su ih.

Nataša

Jutros se dječčić probudio, gleda me i odjednom se nasmiješi; dakle - prepoznao me. "Bobik", velim, "zdravo! Zdravo, mili!" A on se smije. Djeca razumiju, odlično razumiju. Dakle, Andrijuša, ja ću reći da maškare ne prime.

Andrej

(neodlučno)

Pa kako hoće sestre. One su tu domaćice.

Nataša

I one također, ja ću im reći. One su dobre... *(Ide.)* Za večeru sam naredila kiselog mlijeka. Liječnik veli da ti treba da jedeš samo kiselo mlijeko, inače nećeš omršavjeti. *(Staje.)* Bobik je hladan. Bojim se da mu je možda hladno u njegovoj sobi. Trebalo bi ga, bar dok ne dođe toplo vrijeme, smjestiti u drugu sobu. Na primjer, Irinina je soba upravo za dijete: i suha, i ima sunca u njoj cijeli dan. Treba joj reći, može zasad s Olgom u jednoj sobi... Ionako danju nije kod kuće, samo je noću tu... *(Stanka.)* Andrijušančik, zašto šutiš?

Andrej

Tako, zamislio sam se... Pa i nemam što da govorim...

Nataša

Da... Nešto ti htjedoh reći... A da. Tamo je došao Ferapont iz uprave, tebe traže.

Andrej

(zijeva)

Pozovi ga.

(Nataša odlazi; Andrej, nagnuvši se prema svijeći koju je ona zaboravila, čita knjigu. Ulazi Ferapont, u starom, otrcanom kaputu, podignuta ovratnika, povezanih ušiju.)

Andrej

Zdravo, dušo moja. Što ćeš?

Ferapont

Predsjednik je poslao knjigu i neki papir. Evo... *(Pruža knjigu i pismo.)*

Andrej

Hvala, dobro, zašto si došao tako kasno? Ta već je prošlo osam sati.

Ferapont

Aa?

Andrej

(glasnije)

Velim, kasno si došao, već je prošlo osam sati.

Ferapont

Jest. Ja sam došao k vama još za dana, ali me nisu pustili do vas. Gospodin je, vele, zaposlen. E pa što ću, zaposlen te zaposlen, meni se ne žuri. *(Misleći da ga Andrej za nešto pita:)*
Aa?

Andrej

Ništa. *(Pregledavajući knjigu:)* Sutra je petak, kod nas se ne uređuje, no ja ću ipak doći... latit ću se posla. Kod kuće je dosadno... *(Stanka.)* Dragi moj djedo, kako li se život čudno mijenja, kako li vara! Danas od dosade, u dokolici, uzeh u ruke evo ovu knjigu - stara predavanja sa sveučilišta, i dođe mi smiješno... Bože moj, ja sam tajnik zemaljske uprave, one uprave kojoj je predsjednik Protopopov, ja sam tajnik, i najviše čemu se mogu nadati, to je da postanem član zemaljske uprave! Ja da budem član ovdašnje zemaljske uprave, ja, koji sanjam svaku noć da sam profesor Moskovskog sveučilišta, znamenit naučnjak, kojim se ponosi ruska zemlja!

Ferapont

Ne znam... Slabo čujem.

Andrej

Da ti čuješ kako valja, ja možda i ne bih govorio s tobom. Meni je potrebno da s nekim govorim, a žena me ne razumije, sestara se bojim, ne znam zašto, bojim se da će mi se smijati, zastidjeti me... Ja ne pijem, ne volim gostionice, no s kakvim bih zadovoljstvom sada sjedio u Moskvi kod Tjestova, ili u Velikom Moskovskom, dragi moj!

Ferapont

A u Moskvi, pričao onomad dobavljač u upravi, neki trgovci jeli palačinaka; jedan, kažu, pojeo četrdeset palačinaka, pa umro. Četrdeset ili pedeset. Ne sjećam se.

Andrej

Sjediš u Moskvi u golemoj dvorani gostionice, nikoga ne poznaješ niti tebe poznaje itko, a opet se ne osjećaš tuđ. A ovdje poznaješ sve i svi tebe znaju, a tuđ si, tuđ... Tuđ i osamljen.

Ferapont

Aa? (*Stanka.*) A isti je dobavljač pričao - možda i laže - da je tobože kroz čitavu Moskvu napet konopac.

Andrej

Zašto?

Ferapont

Ne znam. Dobavljač je pričao.

Andrej

Gluposti. (*Čita knjigu.*) Jesi li bio kad u Moskvi?

Ferapont

(*poslije stanke*)

Nisam. Nije dao Bog. (*Stanka.*) Da idem?

Andrej

Možeš ići. Da si zdravo. (*Ferapont odlazi.*) Da si zdravo. (*Čitajući:*) Doći ćeš sutra ujutro, uzet ćeš ove papire... Idi... (*Pauza.*) Otišao je. (*Netko zvoni.*) Da, posao... (*Proteže se i ne žureći odlazi u svoju sobu.*)

(*Za pozornicom pjeva dadilja uspaoljujući dijete. Ulaze Maša i Veršinjin. Dok oni razgovaraju, sobarica pali sojetiljke i svijeće.*)

Maša

Ne znam. (*Stanka.*) Ne znam. Dakako, navika mnogo znači. Poslije očeve smrti, na primjer, dugo se ne mogasmo priviknuti na to da više nemamo vojnika za poslugu. No i bez obzira na naviku, čini mi se da u meni govori naprosto pravednost. Možda u drugim mjestima i nije tako, no u našem gradu, najvaljaniji, najplemenitiji i najobrazovaniji ljudi, to su oficiri.

Veršinjin

Meni se pije. Pio bih čaja.

Maša

(pogledaši na sat)

Skoro će ga donijeti. Mene su udali kad mi je bilo osamnaest godina, i ja sam se svoga muža bojala, jer je bio učitelj, a ja sam tek svršila školu. On mi se tada činio strašno učen, pametan i znatan. A sada više nije tako, nažalost.

Veršinjin

Tako... da.

Maša

O mužu ne govorim, na njega sam navikla, ali među civilima uopće ima toliko ljudi grubih, neljubaznih, neodgojenih. Mene uzbuđuje, vrijeđa grubost, ja trpim kad vidim da netko nije dosta fin, mek, ljubazan. Kad mi se desi da moram biti među nastavnicima, drugovima moga muža, ja prosto trpim.

Veršinjin

Da... No meni se čini da je svejedno, bio tko civil ili oficir, jednako je interesantno, bar u ovome gradu! Svejedno! Ako slušate ovdašnjeg inteligenta, bilo civilnoga, bilo oficira, čut ćete da se izmučio sa ženom, izmučio s kućom, izmučio s konjima... Rusu je jako prirodno da misli uzvišeno, no recite, zašto on u životu ne dostiže tu visinu? Zašto?

Maša

Zašto?

Veršinjin

Zašto se on izmuči s djecom, izmuči sa ženom? I zašto se žena i djeca izmuče s njim?

Maša

Vi danas niste sasvim dobre volje.

Veršinjin

Može biti. Ja danas nisam ručao, nisam ništa jeo od jutros. Jedna mi kći nešto pobolijeva, a kad su moje djevojčice bolesne, mene obuzima nemir, muči me savjest što imaju takvu majku. O, da ste je vidjeli danas! Ala je to ništavilo! Počesmo se svađati u sedam sati ujutro, a u devet zalupih vratima i odoh. *(Stanka.)* Ja nikad ne govorim o tom i, čudnovato, tužim se jedino vama. *(Ljubi je u ruku.)* Nemojte se na me ljutiti. Osim vas ja nemam nikoga, ama baš nikoga... *(Stanka.)*

Maša

Kako gudi u peći. Kod nas je pred očevu smrt gudilo u dimnjaku. Eto upravo ovako.

Veršinjin

Zar ste vi praznovjerni?

Maša

Da.

Veršinjin

To je čudno. (*Ljubi joj ruku.*) Vi ste prekrasna, divna žena. Prekrasna, divna! Ovdje je tamno, ali ja vidim sjaj vaših očiju.

Maša

(*sjeda na drugu stolicu*)

Ovdje je svjetlije...

Veršinjin

Ja volim, volim, volim... Volim vaše oči, vaše kretnje, koje mi dolaze u san... Prekrasna, divna ženo!

Maša

(*tiho se smijući*)

Kad vi sa mnom tako govorite, ja se, ne znam zašto, smijem, premda me je strah. Ne ponavljajte, molim vas... (*Poluglasno:*) A uostalom, govorite, meni je svejedno... (*Pokriva lice rukama:*) Meni je svejedno. Netko ide, govorite o čem drugom...

(*Irina i Tusenbach ulaze kroz dvoranu.*)

Tusenbach

Ja imam trostruko prezime. Zovem se baron Tusenbach-Krone-Altschlauer, no ja sam Rus, pravoslavni, kao i vi. Njemačkog je u meni ostalo malo, jedino valjda strpljivost, upornost kojom vam dosađujem. Ja vas pratim svaku večer.

Irina

Kako sam umorna!

Tusenbach

I svaki ću dan dolaziti po vas na telegraf i pratit ću vas kući, deset, dvadeset godina, dokle god me ne otjerate. (*Ugledavši Mašu i Veršinjina, radosno:*) A, to ste vi? Da ste zdravo!

Irina

Evo me, naposljetku, i kod kuće. (*Maši:*) Maločas dođe jedna gospođa, telegrafira svom bratu u Saratov, da joj je danas umro sin, i nikako da se sjeti adrese. Tako je i poslala, bez adrese, naprosto u Saratov. Plače. A ja, ni pet ni šest, obrecnuh se na nju. "Ja, velim, nemam kad." Ispalo je tako glupo. Večeras će nam doći maškare?

Maša

Da.

Irina

(*sjedajući u naslonjač*)

Da se odmorim. Umorna sam.

Tusenbach

(*s osmijehom*)

Kad dolazite iz ureda, vi izgledate tako mlađani, nesretni... (*Stanka.*)

Irina

Umorna sam. Ne, ne volim ja telegraf, ne volim.

Maša

Ti si omršavjela... (*Zviždi.*) I pomladila se, i postala nalik na dječaka.

Tusenbach

To je od frizure.

Irina

Moram potražiti drugo zvanje, ovo nije za me. Ono, što sam tako željela, o čemu sam sanjarila, upravo toga ovdje nema. Rad bez poezije, bez misli... (*Netko kuca odozdo o pod.*) Doktor kuca. (*Tusenbachu:*) Mili, kucnite. Ja ne mogu... umorna sam...

(*Tusenbach kuca o pod.*)

Irina

Odmah će doći. Trebalo bi poduzeti neke mjere. Jučer su doktor i naš Andrej bili u klubu i opet su prokartali. Vele da je Andrej prokartao dvjesta rubalja.

Maša

(ravnodušno)

Pa što da se radi?

Irina

Prokartao je prije dva tjedna, u prosincu je prokartao. Samo da što prije sve prokarta, možda bismo otišli iz ovoga grada. Gospode Bože moj, ja snivam Moskvu noć na noć, ja sam sasvim kao luda. *(Smije se.)* Mi selimo onamo u lipnju, a do lipnja je ostalo još... veljača, ožujak, travanj, svibanj... gotovo pola godine.

Maša

Samo da Nataša ne dozna za taj gubitak na kartama.

Irina

Njoj je, mislim, svejedno.

(Čebutikin, maločas ustavši iz kreveta - on se odmara poslije ručka - ulazi u dvoranu i češlja bradu, zatim sjeda za stol i vadi iz džepa novine.)

Maša

Evo, došao je... Je li platio stan?

Irina

(smijući se)

Nije. Za osam mjeseci ni kopjejčice. Očevidno je zaboravio.

Maša

(smijući se)

Kako važno sjedi!

(Svi se smiju; stanka.)

Irina

Što vi šutite, Aleksandre Ignatjiču?

Veršinjin

Ne znam. Željan sam čaja. Pola života za čašu čaja! Od jutros nisam ništa jeo...

Čebutikin

Irina Sergejevna!

Irina

Što je?

Čebutikin

Izvolite amo. Venez ici¹⁰. (*Irina ide i sjeda za stol.*) Ja ne mogu bez vas. (*Irina slaže pasijans.*)

Veršinjin

Što ćemo? Kad ne daju čaja, hajde da barem malo filozofiramo.

Tusenbach

Hajdemo. O čemu?

Veršinjin

O čemu? Hajde da maštamo... na primjer o životu, kakav će biti poslije nas, za dvije, tri stotine godina.

Tusenbach

E, pa što? Poslije nas letjet će na uzdušnim lađama, promijenit će se kaputi, možda će otkriti i razviti šesto čulo, no život će ostati isti, život težak, pun tajni i sretan. I za tisuću godina čovjek će se isto tako kao sada bojati smrti i neće je željeti.

Veršinjin

(promislivši)

Kako da vam kažem? Meni se čini, da se sve na zemlji mora malo pomalo promijeniti i da se već pred našim očima mijenja. Za dvjesto, trista, najkasnije za tisuću godina - ne radi se tu o roku - nastat će nov, sretan život. Mi dakako nećemo učestvovati u tom životu, no mi za njega živimo sada, radimo, patimo, mi ga stvaramo, i jedino u tome je cilj našega bitka i, ako hoćete, naša sreća.

(Maša se tiho smije.)

---

¹⁰ *venez ici* (franc.) - dođite ovdje

Tusenbach

Što vam je?

Maša

Ne znam. Danas se cijeli dan smijem, već od jutra.

Veršinjin

Ja sam svršio tamo gdje i vi, u akademiji nisam bio; čitam mnogo, ali ne umijem izabrati knjiga, pa možda čitam nešto sasvim drugo nego što bi trebalo, a međutim što dulje živim, tim više hoću da znam. Kosa mi sijedi, ja sam već gotovo starac, a znam malo, o, kako malo! Pa ipak mi se čini, da najglavnije i najistinskije znam, čvrsto znam. I kako bih htio da vam dokažem da sreće nema, ne treba da bude i neće biti za nas... Mi treba samo da radimo, radimo, a sreća - to je udio naših dalekih potomaka. (*Stanka.*) Ako ne ja, a ono bar potomci mojih potomaka.

(*Fedotik i Rode pojavljuju se u dvorani, oni sjedaju i tiho pjevuje udarajući u gitaru.*)

Tusenbach

Kako vi to mislite, da se čak i ne mašta o sreći! No ako sam ja sretan?

Veršinjin

Ne.

Tusenbach

(*pljunuvši i smijući se*)

Očevidno mi jedan drugoga ne razumijemo. No kako da vas razuvjerim?

(*Maša se tiho smije.*)

Tusenbach

(*pokazujući joj prst*)

Smijte se. (*Veršinjinu:*) Ne samo za dvije, tri stotine godina, nego i za milijun godina, život će ostati kakav je i bio; on se ne mijenja, ostaje stalan, držeći se svojih vlastitih zakona, do kojih nama nije stalo, ili bar, kojih vi nikada nećete spoznati. Ptice selice, ždralovi na primjer, lete i lete, i ma kakve misli lutale po njihovim glavama, visoke ili sitne, oni će sveđer letjeti, a neće znati zašto i kako. Oni lete i letjet će, ma kakvi se filozofi pojavili među njima; i neka filozofiraju kako ih je volja, samo neka lete...

Maša

No ipak, smisao?

Tusenbach

Smisao... Evo pada snijeg. Kakav je u tome smisao? (*Stanka.*)

Maša

Meni se čini da čovjek mora imati vjere ili tražiti vjeru, inače mu je život prazan, prazan... Živjeti i ne znati zašto lete ždralovi, zašto se rađaju djeca, zašto su zvijezde na nebu... Ili znati zašto živiš, ili su sve trice i kućine. (*Stanka.*)

Veršinjin

Ipak mi je žao što je mladost prošla...

Maša

Kod Gogolja se veli: dosadno je živjeti na tom svijetu, gospodo!¹¹

Tusenbach

A ja velim: teško se s vama prepirati, gospodo! No, Bog s vama...

Čebutikin

(čitajući novine)

Balzac se vjenčao u Berdičevu.¹² (*Irina tiho pjevuši.*)

Čebutikin

Čak ću sebi to zapisati u bilježnicu. (*Zapisuje:*) Balzac se vjenčao u Berdičevu. (*Čita novine.*)

Irina

(*slaže pasijans, zamišljeno*)

Balzac se vjenčao u Berdičevu.

Tusenbach

Kocka je pala. Znae li, Marija Sergejevna, ja sam dao ostavku.

Maša

Čula sam. No ne vidim u tom ništa dobra. Ja ne volim civile.

---

¹¹ Završetak *Pripovijetke o tom, kako se posvadio Ivan Ivanovič s Ivanom Nikiforovičem.*

¹² S udovicom groficom Hanskom, iz slavnoga roda Rzevuskih. Upoznao se s njom pismeno, šesnaest godina ranije.

Tusenbach

Svejedno. (*Ustaje.*) ... Ja nisam lijep. Kakav sam ja oficir? No, uostalom, svejedno... Radit ću. Bar jedan dan u životu da mi je provesti u radu, tako da uvečer dođem kući, da se umoran svalim u postelju i zaspim odmah. (*Odlazeći u dvoranu.*) Radnici po svoj prilici spavaju čvrsto!

Fedotik

(*Irini*)

Maločas kupio sam u Moskovskoj ulici, kod Pižikova, šarenih olovaka za vas. I evo ovaj nožić...

Irina

Vi ste navikli da se prema meni vladate kao da sam malena, no ja sam već odrasla. (*Uzima olovke i nožić, radosno.*) Kako je to lijepo!

Fedotik

I za sebe sam kupio nožić... evo pogledajte... nož, još jedan nož, treći, ovo je za čišćenje ušiju, ovo su nožice, ovo za čišćenje nokata...

Rode

(*glasno*)

Doktore, koliko vam je godina?

Čebutikin

Meni? Trideset i dvije. (*Smijeh.*)

Fedotik

Da vam pokažem drugi pasijans... (*Razlaže pasijans.*)

(*Donose samovar; Anfisa je zaposlena oko njega; malo zatim dolazi Nataša i također se vrpolti oko stola; dolazi Soljoni i, pozdravivši se, sjeda za stol.*)

Veršinjin

Eh, što puše vjetar!

Maša

Da. Već je dodijala zima. I zaboravila sam već kako izgleda ljeto.

Irina

Pasijans će izići, već vidim. Bit ćemo u Moskvi.

Fedotik

Ne, neće izići. Vidite, osmica je došla na pikovu dvojku. (*Smije se.*) Dakle, vi nećete u Moskvi.

Čebutikin

(*čitajući novine*)

Cicikar¹³. Ovdje bjesne boginje.

Anfisa

(*prilazeći Maši*)

Maša, popij čaja, mila. (*Veršinjinu:*) Izvolite, vaše visokoblagorođe... oprostite, baćuška, zaboravila sam vam ime, očestvo...

Maša

Donesi amo, dado. Onamo neću.

Irina

Dado!

Anfisa

Ideem!

Nataša

(*Soljonom*)

Dojenčad krasno razumije. "Zdravo, velim, Bobik. Zdravo, dragi!" On me pogleda neka-ko osobito. Vi ćete misliti da u meni govori samo mati, ali nije, nije, uvjeravam vas! To vam je neobično dijete.

Soljoni

Da je to dijete moje, ja bih ga ispekao na tavi i pojeo. (*Ide sa čašom čaja u salon i sjeda u kut.*)

---

¹³ *Cicikar* - grad u Mandžuriji.

Nataša

(pokrivoši lice rukama)

Grubi, neodgojeni čovjek!

Maša

Blago onom tko ne opaža da li je sada ljeto ili zima. Meni se čini, da sam ja sad u Moskvi, bila bih ravnodušna prema vremenu...

Veršinjin

Nedavno sam čitao dnevnik nekog francuskog ministra, pisan u tamnici. Ministar je bio osuđen zbog panamske afere. S kakvim zanosom, s kakvim ushićenjem on spominje ptice, koje je vidio kroz tamnički prozor i kojih nije primjećivao ranije, dok je bio ministar. Sada, dakako, kad je pušten na slobodu, on opet, kao negda, ne opaža ptice. Tako i vi nećete opažati Moskvu, kad budete živjeli u njoj. Sreće kod nas nema i ne biva je, mi je samo želimo.

Tusenbach

(uzima kutiju sa stola)

A gdje su slatkiši?

Irina

Soljoni ih je pojeo.

Tusenbach

Sve?

Anfisa

(poslužujući čaj)

Pismo za vas, gospodine.

Veršinjin

Za mene? *(Uzima pismo.)* Od kćeri. *(Čita:)* Da, naravno... Oprostite, Marija Sergejevna, ja ću krišom otići. Čaj neću piti. *(Ustaje uzbuđen.)* Vječito te dogodovštine...

Maša

A što je? Nije li tajna?

Veršinjin

(tiho)

Žena mi se opet otrovala. Moram ići. Izići ću neopažen. Užasno je neprijatno sve to. *(Ljubim Mašu u ruku:)* Mila moja, krasna, dobra gospođo... Ja ću ovuda krišom... *(Odlazi.)*

Anfisa

A kuda on? A ja mu pružam čaj... Vidi ga kakav je.

Maša

(razljutivši se)

Okani me se! Prioneš uz čovjeka, nema mira od tebe... *(Ide sa šalicom za stol.)* Dodijala si mi, stara!

Anfisa

A što si se našla uvrijeđena? Mila moja!

Andrejev glas

Anfisa!

Anfisa

(imitira podrugljivo)

Anfisa! Sjedi tamo... *(Odlazi.)*

Maša

(u dvorani za stolom, ljutito)

Ta dajte mi da sjednem! *(Brka karte na stolu.)* Raširili se tu s kartama. Pijte čaj!

Irina

Ti si, Maška, ljuta.

Maša

Pa ako sam ljuta, nemojte govoriti sa mnom. Ne dirajte me!

Čebutikin

(smijući se)

Ne dirajte u nju, ne dirajte...

Maša

Vama je šezdeset godina, a vazda trabunjate koješta, kao kakav deran.

Nataša

(uzdiše)

Mila Mašo, zašto u razgovoru upotrebljavati takve izraze? S tvojom krasnom vanjštinom ti bi u pristojnom svjetskom društvu bila, otvoreno da ti kažem, naprosto čarobna, da nije tih tvojih riječi. Je vous prie, pardonnez-moi, Marie, mais vous avez des manières un peu grossières.¹⁴

Tusenbach

(susprežući smijeh)

Dajte mi... dajte mi... Tamo je, čini se, konjak...

Nataša

Il parait que mon Bobik déjà ne dort pas¹⁵, probudio se. On danas nije sasvim zdrav. Idem k njemu, oprostite... *(Odlazi.)*

Irina

A kamo je otišao Aleksandar Ignatjič?

Maša

Kući. Sa ženom mu se opet dogodilo nešto neobično.

Tusenbach

(ide prema Soljonom, noseći bočicu konjaka)

Vi uvijek sjedite sami, razmišljate o nečem - i nema čovjek pojma o čemu. Hajde da se pomirimo. Hajde da popijemo čašicu konjaka. *(Piju.)* Danas ću po svoj prilici morati svirati na pijaninu svu noć, svirati kojekakve gluposti... Eh, dođavola!

Soljoni

Zašto da se mirimo? Ta ja se s vama nisam svadio.

---

¹⁴ *Je vous prie, pardonnez-moi, Marie, ...* (franc.) - Molim vas da mi oprostite, Marija, ali imate ponešto grubo ponašanje

¹⁵ *Il parait que mon Bobik déjà ne dort pas* (franc.) - Čini se da moj Bobik više ne spava

Tusenbach

Vi uvijek budite takav osjećaj kao da se među nama nešto dogodilo. Vaš je karakter čudan, mora se priznati.

Soljoni

(deklamirajući)

Čudan sam ja, a tko nije čudan? Ne ljuti se, Aleko!

Tusenbach

A što će sad tu Aleko?... *(Stanka.)*

Soljoni

Kad sam s nekim udvoje, dobro je, ja sam kao svi, no u društvu sam pokunjen, stidljiv i... govorim kojekakve budalaštine. Pa ipak sam ja pošteniji i plemenitiji od mnogo, mnogo njih. Mogu to i dokazati.

Tusenbach

Ja se često ljutim na vas, vi mi neprestano dodijavate kad smo u društvu, pa ipak ste mi, ne znam zašto, simpatični. Kud puklo da puklo, napit ću se večeras. Pijmo!

Soljoni

Pijmo. *(Piju.)* Ja protiv vas, barune, nisam imao nikad ništa. Noja imam karakter Ljermontova... kako vele... *(Vadi iz džepa bočicu s parfemom iškropi se po rukama.)*

Tusenbach

Dajem ostavku. Basta!¹⁶ Pet godina sam razmišljao i naposljetku sam odlučio: radit ću.

Soljoni

(deklamirajući)

Ne ljuti se, Aleko!¹⁷. Zaboravi, zaboravi svoje snove... *(Dok oni govore, Andrej tiho ulazi s knjigom i sjeda blizu svijeće.)*

Tusenbach

Radit ću.

---

¹⁶ *basta* (tal.) - dosta

¹⁷ Aleko je junak Puškinove poeme *Cigani*.

Čebutikin

(idući s Irinom u gostinsku)

I poslastice su bile prave kavkaske: juha s lukom, a kao pečenje čehartma, jelo od mesa.

Soljoni

Čeremša nije nikakvo meso, nego je biljka poput našeg luka.

Čebutikin

Ne, anđele moj. Čehartma nije luk, nego pečena ovčetina.

Soljoni

A ja vam velim, čeremša je - luk.

Čebutikin

A ja vam velim, čehartma je - janjetina...

Soljoni

A ja vam velim, čeremša je - luk.

Čebutikin

A što da se ja s vama prepirem! Vi nikad niste bili na Kavkazu i niste jeli čehartme.

Soljoni

Nisam, jer je ne trpim. Čeremša zaudara isto tako kao češnjak.

Andrej

(molećivo)

Dosta je, gospodo! Molim vas!

Tusenbach

Kada će doći maškare?

Irina

Obećale su oko devet sati! Dakle odmah će.

Tusenbach

(obuhvaća Andreja)

Oj ti trijemu moj novi, trijemu moj novi, oj!

Andrej

(igra i pjeva)

Trijeme novi javorovi...

Čebutikin

(pleše)

S rešetkama, oj! *(Smijeh.)*

Tusenbach

(ljubi Andreja)

Dođavola, hajde da pijemo. Andrijuša, hajde da pijemo pobratimstvo. I ja ću s tobom, Andrijuša, u Moskvu, na sveučilište.

Soljoni

Na koje? U Moskvi ima dva sveučilišta.

Andrej

U Moskvi je jedno sveučilište.

Soljoni

A ja vam velim, dva su.

Andrej

Pa neka su tri. Tim bolje.

Soljoni

U Moskvi ima dva sveučilišta! *(Mrmljanje i psikanje:)* U Moskvi ima dva sveučilišta: staro i novo. A ako vam je neugodno slušati, ako vas moje riječi razdražuju, ja mogu da i ne govorim. Ja čak mogu i otići u drugu sobu... *(Odlazi na jedna vrata.)*

Tusenbach

Bravo, bravo, *(Smije se.)* Gospodo, počinite, ja sjedoh da sviram! Ala je smiješan taj Soljoni... *(Sjeda za pijanino, svira valcer.)*

Maša

(plešući valcer sama)

Barun je pijan, barun je pijan, barun je pijan!

(Ulazi Nataša.)

Nataša

(Čebutikinu)

Ivane Romaniču! *(Govori mu nešto, zatim tiho odlazi; Čebutikin dira Tusenbacha u rame i šapće mu nešto.)*

Irina

Što je?

Čebutikin

Vrijeme je da idemo. Ostajte zdravo!

Tusenbach

Laku noć. Vrijeme je da se ide.

Irina

A maškare?

Andrej

(zbunjen)

Maškara neće biti. Vidiš li, mila moja, Nataša veli da Bobik nije sasvim zdrav, pa zato... Ukratko, ja ne znam, meni je sasvim svejedno.

Irina

(sliježući ramenima)

Bobik da nije zdrav!

Maša

Kud june, tud i uže. Tjeraju, dakle valja otići. *(Irina.)* Nije bolestan Bobik, nego ona sama... Evo ovdje! *(Kuca se prstom po čelu.)* Malograđanka!

(Andrej odlazi desno u svoju sobu, Čebutikin ide za njim; u dvorani se opraštaju.)

Fedotik

Ala je to šteta! Ja sam računao da ću lijepo provesti večer, no ako je djetesce bolesno, da-bome... Ja ću mu sutra donijeti igračkaka...

Rode

(glasno)

Ja sam se danas naročito naspavao poslije ručka, misleći da ću svu noć plesati. Ta istom je devet sati!

Maša

Iziđimo na ulicu, pa ćemo se posavjetovati. Odlučit ćemo što i kako.

(Čuje se: "Zbogom! Ostajte zdravo!" i veseli smijeh Tusenbacha. Svi odlaze. Anfisa i sobarica raspremaju stol, gase svjetla. Čuje se kako pjeva dadilja. Andrej u kabanici i šeširu i Čebutikin tiho ulaze.)

Čebutikin

Nisam dospio da se ženim, jer mi je život proletio kao munja, pa i zato što sam ludo volio tvoju mater, koja je bila udana.

Andrej

Ne treba se ženiti. Ne treba, jer je dosadno.

Čebutikin

Ono i jest, ali opet, samoća. Ma kako čovjek filozofirao, samoća ti je strašna stvar, golube moj... Premda, ustvari... razumije se, sve je svejedno!

Andrej

Hajdemo što prije.

Čebutikin

Čemu da se žurimo? Dospjet ćemo.

Andrej

Bojim se da me žena ne zaustavi.

Čebutikin

A!

Andrej

Večeras neću kartati, samo ću tako sjediti. Nije mi sasvim dobro... što da radim, Ivane Romaniču, protiv sipnje?

Čebutikin

Što pitaš? Ne sjećam se, dragi. Ne znam.

Andrej

Prođimo kroz kuhinju. *(Odlaze.)*

(Netko zvuoni; zatim još jedanput; čuju se glasovi, smijeh.)

Irina

(ulazi)

Što je to?

Anfisa

(šapćući)

Maškare!

(Zvono.)

Irina

Reci, dadice, da nema nikoga kod kuće. Neka oprostite.

(Anfisa odlazi. Irina zamišljeno hoda po sobi; uzbuđena je. Ulazi Soljoni.)

Soljoni

(u nedoumici)

Nema nikoga... A gdje su svi?

Irina

Otišli kući.

Soljoni

Čudnovato. Vi ste sami ovdje?

Irina

Sama. *(Stanka.)* Zbogom.

Soljoni

Maloprije nisam se dosta obuzdavao, nisam imao dosta takta. No vi niste kao ostali, vi ste uzvišeni i čisti, vi vidite istinu... Jedino vi kadri ste da me razumijete. Ja volim, duboko, beskrajno volim...

Irina

Zbogom! Odlazite.

Soljoni

Ja ne mogu da živim bez vas. (*Idući za njom:*) O, blaženstvo moje! (*Kroz suze:*) O, srećo! O, vi lijepe, krasne, divne oči, kakvih ne vidjeh ni u jedne žene...

Irina

(*hladno*)

Prestanite, Vasilije Vasiljiču!

Soljoni

Prvi vam put govorim o ljubavi, i kao da nisam na zemlji, nego na drugom planetu. (*Tare čelo.*) No, svejedno. Silom čovjek ne postaje mio, dabome... Ali sretnih suparnika ne smijem imati... Ne smijem... Kunem vam se svim svetim, suparnika ću ubiti... O, divna! (*Nataša prolazi sa svijećom.*)

Nataša

(*zaviruje kroz jedna vrata, pa kroz druga, i prolazi kraj onih što vode u sobu njenoga muža*)

Tu je Andrej. Neka čita, vi ćete oprostiti, Vasilije Vasiljiču, ja nisam znala da ste vi tu, ja sam se raskomotila...

Soljoni

Meni je svejedno. Zbogom. (*Odlazi.*)

Nataša

A ti si umorna, mila, jadna moja djevojčice. (*Ljubi Irinu.*) Treba da legneš ranije.

Irina

Bobik spava?

Nataša

Spava. Ali spava nemirno. Zbilja, draga moja, ja ti htjedoh nešto reći, ali uvijek ili tebe nema, ili ja nemam kad... Bobiku je u sadašnjoj dječjoj sobi, čini mi se, hladno i vlažno. A tvoja je soba tako lijepa za dijete. Mila, rođena moja, preseli se zasad k Olji!

Irina

(ne razumije)

Kamo?

(Čuje se kako se pred kuću dovozi trojka s praporcima.)

Nataša

Ti ćeš biti s Oljom u jednoj sobi, zasad, a tvoju sobu dat ćemo Bobiku. On je tako drag, danas mu ja velim: "Bobik, ti moj! Moj!" A on gleda u me svojim očicama. *(Netko zvoni.)* Valjda je Olga. Kako kasno dolazi!

(Sobarica pristupa Nataši i šapće joj u uho.)

Nataša

Protopopov? Kakav je to čudak, zove me da se prosanjkam s njim na trojci. *(Smije se:)* Kako su čudni ti muškarci... *(Netko zvoni.)* Netko je tamo došao. Pa hajde da se prosanjkam četvrt sata... *(Sobarici:)* Reci, odmah. *(Zvoni.)* Netko zvoni... To je po svoj prilici Olga. *(Odlazi.)*

(Sobarica odjuri. Irina sjedi zamišljena; ulaze Kuligin, Olga, za njima Veršinjin.)

Kuligin

Eto ti ga na! A govorili su da će kod njih biti večernje društvo.

Veršinjin

Čudnovato, ja sam otišao nedavno, prije pola sata, i čekali su maškare...

Kuligin

I Maša je otišla? Kamo je ona otišla? A zašto Protopopov dolje čeka na trojci? Koga on čeka?

Irina

Ne ispitujte me... Umorna sam.

Kuligin

No, hirovita...

Olga

Jedva je svršila sjednica. Izmučila sam se. Naša je upraviteljica bolesna, pa je sad ja zamjenjujem. Glava me boli, glava, glava... (*Sjeda.*) Andrej je sinoć prokartao dvije stotine rubalja... Sav grad govori o tom...

Kuligin

Da, i ja sam se umorio na sjednici. (*Sjeda.*)

Veršinjin

Moja žena namislila me maloprije preplašiti, umalo što se nije otrovala. Sve je dobro prošlo, i meni je drago, odmaram se sada... Dakle, valja otići? Što ćemo, dopustite da vam zaželim sve dobro. Fjodore Iljiču, odvezimo se nas dvojica nekamo! Ja ne mogu ostati kod kuće, nikako ne mogu... Hajdemo!

Kuligin

Umoran sam. Ne idem. (*Ustaje.*) Umoran sam. Je li žena otišla kući? Tako sam željan čaja. Računao sam da ću provesti večer u prijatnom društvu i - o, fallacem hominum spem!¹⁸ ... Akuzativ s usklikom...

Veršinjin

Moram se dakle odvesti sam. (*Odlazi s Kuliginom zviždukajući.*)

Olga

Glava me boli, glava... Andrej je prokartao... sav grad govori... Idem da legnem. (*Ide.*) Sutra sam slobodna... O, Bože moj, kako je to ugodno! Sutra slobodna, prekosutra slobodna... Glava me boli, glava... (*Odlazi.*)

Irina

(*sama*)

Svi odoše. Nema nikoga.

(*S ulice čuje se harmonika; dadilja pjeva uspavanku.*)

Nataša

(*u bundi i kapi prolazi dvoranom; za njom sobarica*)

Za pola sata bit ću kod kuće. Samo da se malo provezem. (*Odlazi.*)

---

¹⁸ *fallacem hominum spem* (lat.) - O, varava ljudska nado!

Irina

(ostavši sama, čeznutljivo)

U Moskvu! U Moskvu! U Moskvu!

Zastor

Treći čin

Olgina i Irinina soba. Lijevo i desno su kreveti, ograđeni zaslonima. Prošlo je dva sata po ponoći. Za pozornicom zvone zvona zbog požara, koji je počeo već davno. Vidi se da u kući još nisu pogleli. Na divanu sjedi Maša, obučena kao obično u crnu haljinu. Ulaze Olga i Anfisa.

Anfisa

Sjede sada dolje pod stubama... Ja im govorim: "Izvolite gore, zar se može, velim, ovako" - plaču. "Ne znamo, vele, gdje je tata. Ne daj, vele, Bože da je izgorio." Što sve misle! I vani su neke... također svučene.

Olga

(vadeći iz ormara haljine)

Evo ovu sivkastu uzmi... I evo ovu... I bluzu također... i ovu suknju uzmi dadiljice... Što li je to, Bože moj! Kirsanovska uličica sva je izgorjela, očividno... Uzmi ovo... Uzmi ovo... *(Baca joj haljine u ruke.)* Jadni Veršinjinovi preplašili se... Kuća umalo što im nije izgorjela. Neka prenoće kod nas... ne može ih čovjek pustiti kući... Kod jasnoga Fedotika sve je izgorjelo, ništa nije ostalo...

Anfisa

Da pozoveš Feraponta, Oljuška, inače neću moći nositi...

Olga

(zvoni)

Ne možeš da dočekaš... *(Prema vratima:)* Dođite vi, što ste tamo! *(Kroz otvorena se vrata vidi prozor, crven od požara; čuje se kako mimo kuću prolaze vatrogasci.)* Kako je to užasno. I kako čovjeku dodija!

(Ulazi Ferapont.)

Olga

Evo uzmi i odnosi dolje... Tamo pod stubama stoje gospođice Kolotiline... daj im. I ovo daj...

Ferapont

Razumijem. I Moskva je gorjela dvanaeste godine. Gospode Bože moj! Ala su se Francuzi čudili!

Olga

Idi, žuri se...

Ferapont

Razumijem. (*Odlazi.*)

Olga

Dadiljice, draga, sve im daj. Nama ne treba ništa, sve daj, dadice... Umorna sam, jedva se držim na nogama... Veršinjinove čovjek ne može pustiti kući... Djevojčice ćemo također k barunu, ili neka budu kod nas u dvorani... Doktor se, kao navlas, napio, kod njega ne možemo smjestiti nikoga. I ženu Veršinjinovu također u salon.

Anfisa

(*malaksala*)

Oljuška mila, nemoj me tjerati! Nemoj tjerati!

Olga

Gluposti govoriš, dadiljo. Nitko tebe ne tjera.

Anfisa

(*stavlja joj glavu na prsa*)

Rođena moja, zlato moje, ja se trudim, ja radim... Kad iznemognem, svi će reći: ajd otale! A kamo da pođem? Kamo? Osamdeset mi je godina. Osamdeset druga godina...

Olga

Sjedi, dadice... Umorila si se, jadnice... (*Posjedne je na stolicu.:*) Odmori se, dobra moja. Vidi je, kako je poblijedjela!

(*Ulazi Nataša.*)

Nataša

Tamo govore da treba što prije sastaviti društvo za pomoć pogorjelima. E, pa što? Misao je vrlo lijepa. Uopće, valja što prije pomoći sirotinji, to je dužnost bogatih. Bobik i Sofčica spavaju te spavaju, kao da nije bilo ništa. Kod nas je svuda toliko ljudi, kud god se čovjek makne, puna kuća. Sad u gradu vlada influenza, bojim se da je djeca ne dobiju.

Olga

(*ne slušajući je*)

Odavde se ne vidi požar, tu je mirno...

Nataša

Da... Ja sam valjda čupava. (*Pred ogledalom:*) Vele, da sam se ugojila... ali nije istina! Ni najmanje! A Maša spava, izmorila se, sirotica... (*Anfisi, hladno:*) Da mi nisi sjedila preda mnom! Ustaj! Odlazi odavde. (*Anfisa odlazi; stanka.*) I zašto ti držiš tu staricu, to ja ne razumijem...

Olga

(*zaprepaštena*)

Oprosti, ni ja ne razumijem...

Nataša

Ona nije ni za što. Ona je seljanka, treba da živi na selu... Kakvo li je to maženje! Ja volim red u kući! Suviše čeljadi u kući ne smije biti. (*Gladi je po obrazu:*) Ti si, sirotice, umorna! Naša se upraviteljica umorila! A kad moja Sofijica odraste i stupi u gimnaziju, ja ću te se bojati.

Olga

Neću ja biti upraviteljica.

Nataša

Izabrat će te, Olječka. To je odlučeno.

Olga

Ja ću se odreći. Ne mogu... To nadilazi moju snagu... (*Pije vode.*) Ti si maločas bila tako gruba s dadiljom... Oprosti, ja nisam kadra da to podnosim... smrklo mi se pred očima...

Nataša

(*uzbuđeno*)

Oprosti, Olja, oprosti... Nisam htjela da te žalostim.

(*Maša ustaje, uzima jastuk i ljutito odlazi.*)

Olga

Pojmi, mila... mi smo možda čudno odgojene, ali ja to ne podnosim. Takav me postupak muči, ja se osjećam bolesna, ja prosto klonem duhom!

Nataša

Oprosti, oprosti... (*Ljubi je.*)

Olga

Svaka, pa i najmanja grubost, svaka nedelikatna riječ uzbuđuje me...

Nataša

Ja često govorim što ne treba, to je istina, ali priznaj, mila moja, da bi ona mogla živjeti na selu.

Olga

Ona je već trideset godina kod nas.

Nataša

No sad više ne može raditi! Ili ja ne shvaćam, ili ti nećeš da me shvatiš. Ona nije sposobna za rad, ona samo spava ili sjedi.

Olga

Pa neka sjedi.

Nataša

(začuđeno)

Kako, neka sjedi? Ta ona je služinčade. *(Kroz suze:)* Ja te ne razumijem, Olja. Ja imam dadilju, dojilju, mi imamo sobaricu, kuharicu... Našto nam još ta starica? Našto?

(Za pozornicom zvone na požar.)

Olga

Ove sam noći ostarjela za deset godina.

Nataša

Mi treba da se dogovorimo, Olja. Ti u gimnaziji, ja kod kuće, tebi - škola, meni - kućanstvo. Pa ako ja što govorim o služinčadi, ja znam što govorim; znam što go-vo-rim... I već sutra da mi ne bude ovdje te stare kradljivke, stare babetine... *(udara nogama)* stare vještičice!... Mene nitko ne smije dražiti! Ne smije! *(Došavši k sebi:)* Zaista, ako se ti ne preseliš dolje, mi ćemo se uvijek svađati. To je užasno.

(Ulazi Kuligin.)

Kuligin

Gdje je Maša? Vrijeme je da se ide kući. Požar, vele, jenjava. *(Proteže se.)* Izgorjela je samo jedna četvrt, a bio je vjetar, pa se ispočetka činilo kao da gori sav grad. *(Sjeda.)* Sustao sam. Olječka moja mila... Često mislim: da nije Maše, ja bih se tobom oženio, Olječka. Ti si vrlo dobra... Izmučio sam se.

(Osluškuje.)

Olga

Što je?

Kuligin

Doktor baš, kao za inat, zapao u pijančevanje, užasno je pijan. Kao za inat! *(Ustaje.)* Evo ga, ide ovamo, čini se... Čujete li? Da, amo... *(Smije se:)* Vidi ga kakav je, zaista... Ja ću se sakriti. *(Ide prema ormaru i stane u kut.)* Takav razbojnik.

Olga

Dvije godine nije pio, a sada odjednom navali te se napije... *(Odlazi s Natašom u dno sobe.)*
(Ulazi Čebutikin; prolazi sobom ne posrćući, kao da je trijezan, staje, gleda, zatim prilazi umivaoniku i počinja prati ruke.)

Čebutikin

(zlovoljan)

Đavo da ih sve odnese... i protrese... Misle da sam ja doktor, da umijem liječiti svakojake bolesti, a ja ne znam ama baš ništa, sve sam zaboravio što sam znao, ničega se ne sjećam, ama baš ničega. *(Olga i Nataša odlaze, neopažene od njega.)* I đavo neka ih sve odnese. Prošle srijede liječio sam na Zasipu neku ženu - umrla je, i ja sam kriv što je umrla. Da... štošta sam znao prije dvadeset i pet godina, a sada se ničega ne sjećam. Ničega. Možda ja i nisam čovjek, nego se samo gradim kao da imam i noge, i ruke, i glavu; možda ja uopće ne postojim, nego mi se samo čini da hodam, jedem, spavam. *(Plače:)* O, da mi je ne postojati! *(Prestaje plakati, zlovoljno:)* Đavo bi znao... prekjučer neki razgovor u klubu! Govore! Shakespeare, Voltaire... Ja ih nisam čitao, a gradio sam se licem kao da jesam. I drugi isto tako kao i ja. O bljutavštino! O niskosti! Pa se sjetih one žene što sam je umorio u srijedu... I svega se sjetih, i dođe mi na duši tako krivo, gadno, mrsko... odoh, napih se...

(Irina, Veršinjin i Tusenbach ulaze; Tusenbach u novom i modernom civilnom odijelu.)

Irina

Sjednimo ovdje. Ovamo neće nitko doći.

Veršinjin

Da nije bilo vojnika, izgorio bi sav grad. Junaci! *(Tare ruke od zadovoljstva.)* Zlatan je to narod! Aj, kakvi su to junaci!

Kuligin

(prilazeći im)

Koliko je sati, gospodo?

Tusenbach

Već je prošlo tri. Sviće.

Irina

Svi sjede u dvorani, nitko ne odlazi. I taj vaš Soljoni sjedi... (Čebutikinu.) Vi, doktore, treba da idete spavati.

Čebutikin

(smijući se)

Naljoskao se, Ivan Romanič! (Tapše ga po ramenu:) Junak! In vino veritas¹⁹, govorili su stari.

Tusenbach

Mene sve mole da priredim koncert u korist pogorelaca.

Irina

No, tko bi to...

Tusenbach

Moglo bi se, ako se hoće. Marija Sergejevna, po mome mišljenju, svira divno klavir.

Kuligin

Divno svira!

Irina

Ona je već zaboravila. Tri godine nije svirala... ili četiri.

Tusenbach

Ovdje u gradu ama baš nitko ne razumije muziku, ni živa duša, ali ja, ja razumijem i uvjeravam vas časnom riječi da Marija Sergejevna svira krasno, gotovo talentirano.

Kuligin

Imate pravo, barune. Ja mnogo volim Mašu. Ona je sjajna.

---

¹⁹ *in vino veritas* (lat.) - u vinu je istina

Tusenbach

Umjeti svirati tako krasno, a u isti mah znati da te nitko, nitko ne razumije!

Kuligin

(uzdiše)

Da... No pristoji li se njoj da učestvuje u koncertu? *(Stanka.)* Jer ja vam, gospodo, ništa ne znam. Možda će to biti i lijepo. Moram priznati, naš je direktor dobar čovjek, čak i jako dobar, veoma pametan, no on ima takve poglede... Razumije se, njega se to ne tiče, ali ipak, ako hoćete, ja ću, recimo, govoriti s njim.

(Čebutikin uzima u ruku sat od porculana i razgledava ga.)

Veršinjin

Sav sam se uprljao od požara, ne izgledam pristojno. *(Stanka.)* Jučer sam usput čuo kao da našu brigadu hoće da premjeste nekamo daleko. Jedni govore, u kraljevinu Poljsku, drugi - valjda u Čitu.

Tusenbach

I ja sam čuo. Što ćemo! Grad će tada sasvim opustjeti.

Irina

I mi ćemo otići!

Čebutikin

(ispušta sat, i on se razbije)

Na komade!

(Stanka; svi su ogorčeni i zbunjeni.)

Kuligin

(kupeći krhotine)

Razbiti takvu skupocjenu stvar - ah, Ivane Romaniču, Ivane Romaniču! Vi zaslužujete iz vladanja ništicu s minusom!

Irina

To je sat pokojne mame.

Čebutikin

Može biti... Mamin, e pa mamin. Možda ja i nisam razbio, nego se samo čini da jesam. Možda nam se samo čini da postojimo, a ustvari nas i nema. Ništa ja ne znam, nitko ništa

ne zna. (*Kod vrata:*) Što gledate? Nataša vodi romančić sa Protopopovim, a vi ne vidite... Vi evo sjedite tu i ništa ne vidite, a Nataša vodi romančić sa Protopopovim... (*Pjeva:*) Ovom datulom smijem li ponuditi vas... (*Odlazi.*)

Veršinjin

Da... (*Smije se.*) Kako je sveto ustvari čudnovato! Kad je buknuo požar, potrčao sam brže kući; približavam se, gledam, a naša kuća zdrava i čitava, izvan opasnosti, ali moje dvije djevojčice stoje na pragu, u rublju, bez haljina, matere nema, užurbali se ljudi, jure konji, psi, a na licima mojih djevojčica uznemirenost, užas, molba, ne znam što sve; srce mi se steglo, kad ugledah ta lica. Bože moj, pomislih, što li će te djevojčice još sve morati proživjeti u toku dugog života! Zagrlim ih, trčim, i sve mislim jedno te jedno: što li će još sve morati proživjeti na ovom svijetu! (*Zvone na požar; stanka.*) Stižem amo, a mati ovdje, viče, ljuti se.

(*Maša ulazi s jastukom i sjeda na divan.*)

Veršinjin

Pa kad su moje djevojčice stajale na pragu bez haljina, a ulica bila rumena od vatre, puna strašne galame, pomislih da se nešto nalik na to događalo prije mnogo godina, kada je nenadano navalio neprijatelj, otimao, palio... A ustvari, kolike li razlike među onim što jest i što je bilo! A kad prođe još malo vremena, kojih dvjesta, trista godina, ljudi će gledati i na naš sadašnji život isto tako i sa strahom i s ironijom, sve stoje sada, izgledat će ćoškasto, i teško, i vrlo neudobno, i čudno. O, zacijelo, kakav li će to biti život, kakav život! (*Smije se:*) Oprostite, ja opet zapao u filozofiranje. Dopustite da nastavim, gospodo. Meni se strašno hoće filozofirati, tako sam sada raspoložen. (*Stanka.*) Upravo kao da svi spavaju. Ja dakle govorim: kakav će to biti život! Možete samo zamisliti... Evo ovakvih kakve ste vi, sada u gradu ima samo tri, no u kasnijim će ih naraštajima biti više, sve više i više, i doći će vrijeme kada će se sve promijeniti po vašem načinu, živjet će se na vaš način, a zatim ćete zastarjeti i vi, rodit će se ljudi, koji će biti bolji i od vas... (*Smije se:*) Danas sam nekako osobito raspoložen. Đavolski mi se hoće života... (*Pjeva:*) Nad svakom dobi ljubav vlada, blagotvoran je polet njen...²⁰ (*Smije se.*)

Maša

Tram-tam-tam?

Veršinjin

Tam-tam...

Maša

Tra-ra-ra?

---

²⁰ Iz Puškinova *Evgenija Onjegina*.

Veršinjin

Tra-ta-ta. (*Smije se.*)

(*Ulazi Fedotik.*)

Fedotik

(*igrajući*)

Pogorio, pogorio! Potpuno! (*Smijeh.*)

Irina

Kakve su to šale. Sve izgorjelo?

Fedotik

(*smijući se*)

Do temelja. Ništa nije ostalo. I gitara izgorjela, i fotografski aparat izgorio, i sva moja pisma... A htjedoh vam pokloniti bilježnicu, no i ta je izgorjela.

(*Ulazi Soljoni.*)

Irina

Ne, molim vas, odlazite, Vasilije Vasiljiču, amo se ne smije.

Soljoni

A kako to da barun smije, a ja ne smijem?

Veršinjin

Treba da odemo, zaista? Kako požar?

Soljoni

Vele da jenjava. Ne, meni je zaista čudno, kako to da barun smije, a ja ne smijem? (*Vadi bočicu s parfemom i prska se.*)

Veršinjin

Tram-tam-tam?

Maša

Tram-tam.

Veršinjin

(smije se Soljonom)

Hajdemo u dvoranu.

Soljoni

Dobro, da zapišemo. Tu misao mogao bih bolje istražiti, ali se bojim guske razdražiti... *(Gledajući Tusenbacha:) Pi, pi, pi... (Odlazi s Veršinjinom i Fedotikom.)*

Irina

Kako je pobudalio taj Soljoni... *(Začuđena:) Barun spava! Barune! Barune!*

Tusenbach

(trgnuvši se)

Eh, umorio sam se. Ciglana... Ne bulaznim ja, nego ću zaista skoro u tvornicu opeka, latit ću se rada... Već je bilo o tome govora, *(kini, nježno:) Vi ste tako blijedi, krasni, bajni... Čini mi se kao da vaše bljedilo rasvjetljuje mračni zrak poput svjetla... Vi ste žalosni, vi ste nezadovoljni životom... O, pođite sa mnom, hajde da radimo zajedno!*

Maša

Nikolaju Ljvoviču, idite odavde!

Tusenbach

(smijući se)

I vi tu? Ja ne vidim. *(Ljubi Irini ruku:) Zbogom, ja idem... Gledam u vas sada i sjećam se kako ste, negda davno, na vaš imendan, bodri, veseli, govorili o radostima rada... I kako sam tada zamišljao sretan život! Gdje je on? (Ljubi joj ruku:) U očima su vam suze. Lezite spavati, već sviće... nastaje jutro... O da mi je dopušteno, da vam dam sav život svoj!*

Maša

Nikolaju Ljvoviču, idite! Kako vi to...

Tusenbach

Odlazim... *(Odlazi.)*

Maša

(lijegajući)

Spavaš li, Fjodore?

Kuligin

A?

Maša

Da odeš kući.

Kuligin

Mila moja Maša, draga moja Maša...

Irina

Ona je umorna. Daj joj da se odmori, Fedja.

Kuligin

Idem odmah... Mila moja, sjajna ženo... volim te, jedina moja...

Maša

(ljutito)

Amo, amas, amat, amamus, amatis, amant.²¹

Kuligin

(smijući se)

Ne, zaista, ona je divna. Sedam godina oženjen sam tobom i sve mi se čini da smo se vjenčali tek jučer. Časna riječ. Ne, zaista, ti si divna žena. Ja sam zadovoljan, zadovoljan, zadovoljan!

Maša

Dodijalo mi je, dodijalo, dodijalo... *(Ustaje i govori sjedeći:)* Evo, nikako da izbijem iz glave... Naprosto da se čovjek zgrane. Sjedi mi u glavi kao čavao, ne mogu da šutim. Ja o Andreju... Ovu je kuću založio banci, i sav je novac uzela njegova žena, a kuća ne pripada samo njemu, nego nama četvorima. On to mora znati, ako je pošten čovjek.

Kuligin

Što te briga, Maša! Što onda? Andrijuša je dužan na sve strane, no, pa Bog s njim.

Maša

To na svaki način zaslužuje da se čovjek zgraža. *(Legne.)*

---

²¹ *Amo, amas, amat, amamus, amatis, amant* (lat.) - Ljubim, ljubiš, ljubi, ljubimo, ljubite, ljube

Kuligin

Ti i ja nismo siromašni. Ja radim, idem u gimnaziju, zatim dajem satove... Ja sam pošten čovjek. Priprost... *Omnia mea mecum porto*²², kako se kaže.

Maša

Meni ne treba ništa, ali se zgražam nad nepravdom. (*Stanka.*) Idi, Fjodore.

Kuligin

Ti si se umorila, odmaraj se pola sata, a ja ću tamo sjediti, pričekati. Spavaj... (*Ide.*) Ja sam zadovoljan, zadovoljan, zadovoljan. (*Odlazi.*)

Irina

Zaista, kako je postao sitničav naš Andrej, kako je ishlapio i ostario uz tu ženu! Negda se spremio da bude sveučilišni profesor, a jučer se hvalio što je naposljetku uspio da postane član zemaljske uprave. On je član zemaljske uprave, a Protopopov je predsjednik... Sav grad govori, smije se, i jedino on ništa ne zna i ne vidi... Eto, svi potrčali na požar, a on sjedi u svojoj sobi i ni brige ga. Samo svira. (*Nervozno:*) O, to je užasno, užasno, užasno! (*Plače:*) Ja ne mogu više podnositi!... Ne mogu, ne mogu!...

(*Olga ulazi i sprema kod svoga stolića.*)

Irina

(*glasno ridajući*)

Izbacite me, izbacite me, ja više ne mogu!...

Olga

(*preplašeno*)

Što ti je, što ti je? Mila moja!

Irina

(*ridajući*)

Kamo? Kamo sve ode? Gdje je? O, Bože moj! Bože moj! Sve sam zaboravila, zaboravila... zbrkalo mi se u glavi... Ne sjećam se kako se talijanski kaže prozor ili, eto, pod... Sve zaboravljam, svakim danom zaboravljam, a život prolazi i nikad se neće vratiti, nikad, nikad mi nećemo u Moskvu... Vidim da nećemo...

Olga

Mila moja, mila...

---

²² *omnia mea mecum porto* (lat.) - Sve svoje nosim sa sobom

Irina

(obuzdavajući se)

O, kako sam nesretna... Ne mogu da radim, neću raditi. Dostaje, dosta! Bila sam telegrafistica, sada služim u gradskoj upravi i mrzim, prezirem sve, što god mi daju da radim... Već sam u dvadesetčetvrtoj godini, radim odavno, već mi se mozak osušio, omršavjela sam, postala ružna, ostarjela sam, i ništa, ništa, nikakva zadovoljstva, a vrijeme ide, i sve ti se čini da se udaljuješ od pravoga, lijepoga života, odlaziš sve dalje i dalje, u nekakvu provaliju. Ja očajavam i ne razumijem, kako sam ostala živa, kako se nisam ubila dosad...

Olga

Nemoj plakati, djevojčice moja, nemoj plakati... ja patim.

Irina

Ja ne plačem, ne plačem... Dosta... Evo, ne plačem više. Dosta... Dosta!

Olga

Mila moja, govorim ti kao sestra, kao prijateljica, ako hoćeš savjet od mene, udaj se za baruna.

(Irina tiho plače.)

Olga

Ta ti ga poštuješ, cijeniš ga duboko... On je, istina, ružan, no on je tako pristojan, čist... Ta čovjek se ne udaje iz ljubavi, nego zato da izvrši svoju dužnost. Ja bar tako mislim, i udala bih se bez ljubavi. Ma tko me zaprosio, udala bih se, samo neka je pristojan čovjek. Čak i za starca bih se udala...

Irina

Ja sam sve čekala, da ćemo preseliti u Moskvu, da ću tamo sresti pravog čovjeka, sanjari-la sam o njemu, voljela ga... A pokazalo se da je to sve besmislica, sve je besmislica...

Olga

(grli sestru)

Mila moja, krasna sestro, ja sve razumijem; kad je barun Nikolaj Ljvovič ostavio vojnu službu i došao k nama u civilnom kaputu, učinio mi se tako ružan, da sam čak zaplakala... On me zapita: "Što plaćete?" A kako da mu reknem! No dao Bog, ako se ti udaš za nj, ja bih bila sretna. Jer tu se radi o nečem drugom, posve drugom.

(Nataša prolazi sa svijetom preko pozornice iz desnih vrata na lijeva, šuteći.)

Maša

(sjeda)

Ide kao da je ona potpalila.

Olga

Ti si, Maša, glupa. Najglupavija u našoj obitelji, to si ti. Oprosti, molim te. *(Stanka.)*

Maša

Došlo mi da se kajem, mile sestre. Duša mi pati. Pokajat ću se vama, a onda više nikom, nikada... Reći ću vam odmah. *(Tiho:)* To je moja tajna, no vi treba da znate sve... Ne mogu da šutim... *(Stanka.)* Ja volim, volim... što da duljim. Ukratko, volim Veršinjina...

Olga

(ide za svoj zaslon)

Ostavi to. Ja ionako ne čujem.

Maša

Što da se radi? *(Hvata se za glavu.)* Isprva mi se činio čudan, zatim ga stadoh žaliti... zatim ga zavoljeh... zavoljeh ga s njegovim glasom, s njegovim riječima, nesrećama, dvjema djevojčicama...

Olga

(iza zaslona)

Ja ionako ne čujem. Ma kakve ti gluposti govorila, ja svejedno ne čujem.

Maša

Ej, ti si glupa, Olja. Volim, dakle to je moja sudbina... I on mene voli... To je sve strašno. Je li? To nije dobro? *(Vuče Irinu za ruku, privlači je k sebi:)* O, mila moja... Kako li ćemo mi proživjeti svoj život, što će s nama biti... Kad čitaš kakav roman, čini ti se da je sve to staro i da je sve tako razumljivo, a kad sama zavoliš, onda vidiš da nitko ništa ne zna i da svak mora rješavati sam za sebe... Mile moje, sestre moje... Priznala sam vam, sada ću šutjeti... Sad ću biti kao onaj Gogoljev luđak... šutnja... šutnja...

(Andrej, za njim Ferapont.)

Andrej

(ljutito)

Što ti treba? Ja ne razumijem.

Ferapont

(u vratima, nestrpljivo)

Ja sam vam, Andreju Sergejiču, govorio već desetak puta.

Andrej

Prvo, ja za tebe nisam Andrej Sergejič, nego vaše visokoblago-rođe.

Ferapont

Vatrogasci mole, vaše visokoblago-rođe, da im dopustite da se provezu kroz baštu do rijeke. Inače moraju naokolo voziti, voziti - prava napast.

Andrej

Dobro. Reci im, dobro. *(Ferapont odlazi.)* Dodijali su mi. Gdje je Olga? *(Olga izlazi iza pregrade.)* Došao sam da mi dadeš ključ od ormara, ja sam svoj nekamo zametnuo. Ti imaš takav malen ključić.

(Olga mu šutke daje ključ; Irina odlazi za svoju pregradu; stanka.)

Andrej

A kakav je to golem požar! Sada jenjava. Vrag bi znao, razljutio me taj Ferapont, kazao sam mu glupost. Vaše visokoblago-rođe... *(Stanka.)* O, što ti šutiš, Olja? *(Stanka.)* Vrijeme je već jednom da se ostavimo tih gluposti i da se ne durimo onako uludo. Tu si ti, Maša, tu je Irina, no pa lijepo - objasnimo se do čista, jedanput zauvijek. Što vi imate protiv mene? Što?

Olga

Pusti, Andrijuša. Sutra ćemo se objasniti. *(Uzbuđena:)* Kakva mučna noć!

Andrej

(vrlo zbunjen)

Nemoj se uzbuđivati. Ja vas pitam sasvim hladnokrvno: što vi imate protiv mene? Govorite otvoreno.

Glas Veršinjinov

Tram-tam-tam!

Maša

(ustaje, glasno)

Tra-ta-ta! *(Olgi:)* Zbogom, Olja, Gospod neka je s tobom. *(Ide za pregradu, ljubi Irinu:)* Spajvaj mirno... Zbogom Andreju. Idi, one su umorne... sutra ćeš se objasniti... *(Izlazi.)*

Olga

Zaista, Andrijuša, odgodimo do sutra... (*Ide za svoju pregradu.*) Vrijeme je da se spava.

Andrej

Samo da kažem, pa ću otići. Odmah... prvo, vi imate nešto protiv Nataše, moje žene, i ja to već opažam od dana svoje svadbe. Nataša je krasan, pošten čovjek, otvoren i plemenit - to je moje mišljenje. Ja svoju ženu volim i poštujem, razumijete li, poštujem i zahtijevam da je poštuju i ostali. Ponavljam, ona je pošten, plemenit čovjek, a sva vaša nezadovoljstva, to su, oprostite, naprosto hirovi... (*Stanka.*) Drugo, vi kao da se ljutite što ja nisam sveučilišni profesor, što se ne bavim znanošću. Ali ja služim u zemstvu, ja sam član zemaljske uprave, i ja tu svoju službu smatram isto tako svetom i visokom, kao što je služenje znanosti. Ja sam član zemaljske uprave i ponosim se time, ako hoćete da znate... (*Stanka.*) Treće... imam još nešto da kažem... Ja sam založio kuću, ne zamolivši vas za dozvolu... U tom sam kriv, da, ali molim da mi oprostite. Mene su na to naveli dugovi... Trideset i pet tisuća... Ja više ne kartam, davno sam se okanio, no glavno što mogu reći u svoje opravdanje, to je - da ste vi djevojke, vi dobivate penziju²³, ja nisam imao... zarade, da tako kažem...

(*Stanka.*)

Kuligin

(*na vratima*)

Zar Maše nema ovdje? (*Usplahireno:*) Pa gdje je ona? To je čudnovato...

(*Odlazi.*)

Andrej

Ne slušaju. Nataša je odličan, pošten čovjek. (*Hoda po pozornici, šuteći, zatim staje.*) Kad sam se ženio, mislio sam da ćemo biti sretni... No, Bože moj... (*Plače:*) Mile moje sestre, drage sestre, ne vjerujte mi, ne vjerujte... (*Odlazi.*)

Kuligin

(*na vratima, usplahireno*)

Gdje je Maša? Ovdje Maše nema? Čudna stvar. (*Odlazi.*)

(*Zvoni na požar. Pozornica je prazna.*)

Irina

(*iza pregrade*)

Olja! Tko to kuca o pod?

---

²³ Kćeri umrlih oficira dobivale su u Rusiji penziju sve do udaje, a sinovi do navršene 21. godine života.

Olga

To je doktor Ivan Romanič. Pijan je.

Irina

O, kakva nemirna noć! (*Stanka.*) Olja! (*Izviruje iza pregrade:*) Jesi li čula? Brigada odlazi od nas, premještaju je nekamo daleko.

Olga

To su samo glasovi.

Irina

Tada ćemo ostati sami... Olja!

Olga

No?

Irina

Mila, draga, ja poštujem baruna, ja ga cijenim, on je krasan čovjek, ja ću poći za nj, pristajem, samo hajdemo u Moskvu! Molim te, hajdemo! Nema ništa na svijetu ljepše od Moskve! Pođimo, Olja! Pođimo!

Zastor

Četvrti čin

Stari vrt uz kuću Prozorovih. Dugačka jelova aleja, na njenom kraju se vidi rijeka. S druge strane rijeke - šuma. Desno je terasa kuće; tu su na stolu boce i čaše; vidi se da se maloprije pio šampanjac. Podne. S ulice prema rijeci katkada prolaze kroz vrt ljudi; brzo prolazi pet vojnika. Čebutin, u dobrom raspoloženju, koje ga ne ostavlja kroz cijeli čin, sjedi u naslonjaču, u vrtu, čekajući da ga pozovu; ima kapu i štap. Irina i Kuligin s ordenom oko vrata, bez brkova, i Tusenbach, stojeći na terasi, ispraćuju Fedotika i Rodea, koji silaze dolje; oba su oficira u putnim uniformama.

Tusenbach

(ljubeći se s Fedotikom)

Vi ste dobri, živjeli smo tako složno. *(Ljubi se s Rodeom:)* Još jedanput... Zbogom, dragi moj!

Irina

Doviđenja!

Fedotik

Ne doviđenja, nego zbogom, mi se nećemo više nikad vidjeti!

Kuligin

Tko zna! *(Otire oči, smiješi se:)* Evo i ja zaplakah.

Irina

Srest ćemo se kadgod.

Fedotik

Za desetak, petnaest godina? No onda ćemo se jedva prepoznati, hlad no ćemo se pozdraviti... *(Snima fotografiju.)* Stoje... Još posljednji put.

Rode

(grli Tusenbacha)

Nećemo se više vidjeti... *(Ljubi Irinu u ruku:)* Hvala na svemu, na svemu!

Fedotik

(ljutito)

Ma stani!

Tusenbach

Vidjet ćemo se, ako Bog da. Pišite nam. Svakako pišite.

Rode

(obuhvaća vrt pogledom)

Zbogom, drveće! *(Viče:)* Hop-hop! *(Pauza.)* Zbogom, jeko!

Kuligin

Još ćete se vi oženiti tamo u Poljskoj... Zagrlit će vas žena Poljakinja i reći će: "Kohanje!"²⁴
(Smije se.)

Fedotik

(pogledaši na sat)

Ne preostaje nam više ni jedan sat. Iz naše baterije samo Soljoni ide lađom, a mi u četa-
ma. Danas odlaze tri baterije iz divizije, sutra opet tri - i u gradu će nastati tišina i mir.

Tusenbach

I strahovita dosada.

Rode

A gdje je Marija Sergejevna?

Kuligin

Maša je u vrtu.

Fedotik

Oprostio bih se s njome.

Rode

Zbogom, treba da odem, inače ću zaplakati... *(Brzo zagrli Tusenbacha i Kuligina, ljubi Irinu u ruku.)* Predivno smo ovdje živjeli...

Fedotik

(Kuliginu)

Ovo vama za uspomenu... bilježnica s malom olovkom... Mi ćemo ovuda na rijeku...

---

²⁴ *kohanje* (polj.) - ljubavi

(Odlaze, oba se ogledaju.)

Rode

(viče)

Hop-hop!

Kuligin

(viče)

Zbogom!

(U pozadini se Fedotik i Rode susreću s Mašom i opraštaju se s njom; ona odlazi s njima.)

Čebutikin

A sa mnom se zaboraviste oprostiti.

Irina

A što ste vi radili?

Čebutikin

Pa i ja nekako zaboravih. Uostalom, skoro ću se vidjeti s njima, odlazim sutra... Da... ostao mi je još jedan danak. Za godinu dana otići ću u penziju, doći ću amo i proživjeti ostatak svoga vijeka kod vas. Ostala mi samo jedna godinica do penzije... *(Stavlja novine u džep i vadi druge.)* Doći ću ovamo k vama i promijenit ću svoj način života iz temelja. Postat ću takvo tiho, ugodno, pristojno čeljade...

Irina

A i trebalo bi da promijenite život, golubiću. Trebalo bi nekako.

Čebutikin

Da, osjećam to. *(Pjevuši tiho:)* Tarara... bumbija... sjedim na tumbi ja...

Kuligin

Nepopravljiv, naš Ivan Romanič! Nepopravljiv.

Čebutikin

Trebalo bi me dati vama na učenje. Onda bih se popravio.

Irina

Fjodor je obrijao brkove. Ne mogu da ga gledam.

Kuligin

A što?

Čebutikin

Rekao bih na što je nalik vaše lice, ali ne smijem.

Kuligin

Što ćemo! Takav je običaj, to je modus vivendi. Naš direktor brije brkove, pa sam se i ja obrijao, čim sam postao inspektor. Nikome se ne dopada, a meni je svejedno. Ja sam zadovoljan. S brkovima ili bez brkova, ja sam podjednako zadovoljan... (*Sjeda. U pozadini Andrej voza kolica s uspavanim djetetom.*)

Irina

Ivane Romaniču, golubiću, rođeni moj. Ja sam strašno uznemirena. Vi ste sinoć bili na bulevaru, recite, što se tamo dogodilo?

Čebutikin

Što se dogodilo? Ništa. Trice. (*Čita novine.*) Svejedno!

Kuligin

Pričaju, da su se Soljoni i barun sreli sinoć na bulevaru u blizini kazališta...

Tusenbach

Prestanite! Što vi to... (*Maše rukom i odlazi u kuću.*)

Kuligin

Kod kazališta... Soljoni stao peckati baruna, a ovaj nije podnio, rekao nešto uvredljivo...

Čebutikin

Ne znam. Sve su to gluposti.

Kuligin

U nekoj školi učitelj je na zadaći napisao ćirilicom "gluposti", a učenik je pročitao "reniksa", misleći da je napisano latinski... (*Smije se:*) Jako smiješno. Govore da je Soljoni zaljubljen u Irinu i da je zamrzio baruna... To je razumljivo. Irina je krasna djevojka. Ona je čak nalik na Mašu. Isto tako je zamišljena. Samo što je u tebe, Irina, karakter mekši. Doduše, i u Maše je, uostalom, vrlo dobar karakter. Ja volim Mašu.

(*U dnu vrta, iza pozornice: "A-u; hop-hop!"*)

Irina

(strese se)

Mene danas sve nekako plaši. *(Stanka.)* Kod mene je već sve gotovo, poslije ručka selim svoje stvari. Sutra ćemo se barun i ja vjenčati, isti dan putujemo u tvornicu opeka, a prekosutra sam već u školi, započinje nov život. Nekako će mi Bog pomoći! Kad sam polagala učiteljski ispit, čak sam plakala od radosti, od miline... *(Stanka.)* Odmah će doći kola po stvari.

Kuligin

Sve je to lijepo, samo što sve to nije nekako ozbiljno. Samo ideje, a ozbiljnosti malo. Uostalom, od srca ti želim uspjeha.

Čebutikin

(ganut)

Sjajna moja, dobra... zlatna moja... Daleko ste otišli, ne može vas čovjek stići. Ja sam zao-stao, upravo kao ptica selica, koja je ostarjela i ne može letjeti. Letite, mile moje, letite u ime Božje! *(Stanka.)* Krivo ste učinili, Fjodore Iljiču, što ste obrijali brkove.

Kuligin

No, dosta o tom! *(Uzdiše.)* Eto, danas će otići vojnici, i sve će opet poći po starom. Ma što se dogodilo, Maša je dobra, poštena žena, ja je jako volim i zahvaljujem sudbini. Sudbina je kod ljudi različita... Tu u trošarinskom uredu služi neki Kozirjov. Polazio je sa mnom školu, otpravili su ga iz petoga razreda gimnazije jer nikako nije mogao shvatiti ut consecutivum²⁵. Sada živi u strašnoj sirotinji, boluje, a ja mu, kad ga sretnem, velim: "Zdravo, ut consecutivum." - Da, veli, upravo consecutivum... i pritom kašlje. A meni, eto, kroz sav moj život sve polazi za rukom, ja sam sretan, imam čak orden Stanislava drugoga reda, i sada sam predajem drugima to "ut consecutivum". Dabome, ja sam pametan čovjek, pametniji nego mnogi drugi, ali sreća ne leži u tom...

(U kući netko svira na klaviru "Molitvu djevojke".)

Irina

A sutra uvečer ja više neću slušati tu "Molitvu djevojke", neću se sretati s Protopopovim... *(Stanka.)* A Protopopov sjedi tamo u salonu; i danas je došao...

Kuligin

Upraviteljica još nije došla?

---

²⁵ *ut consecutivum* (lat.) - sintaktički poredak riječi u latinskom jeziku

Irina

Nije. Poslali su po nju. Da vi samo znate kako mi je teško ovdje živjeti samoj, bez Olje... Ona stanuje u gimnaziji; ona je upraviteljica, cijeli je dan zaposlena, a ja sam sama, dosadno mi je, nemam što raditi, i mrska mi je soba u kojoj živim... I tako sam odlučila: ako mi nije suđeno da budem u Moskvi, znači da mora tako biti. Znači da je tako suđeno. Tu čovjek ne može ništa... Sve je Božja volja, to je istina. Nikolaj Ljvovič me zaprosio... E, pa što ću? Razmislila sam i odlučila. On je dobar čovjek, čak neobično dobar... I kao da su mi naprečac izrasla krila na duši, postala sam veselija, odlanulo mi je, i opet mi se prohtjelo raditi, raditi... Samo se eto sinoć nešto dogodilo, neka tajna visi nada mnom...

Čebutikin

Reniksa. Gluposti.

Nataša

(na prozoru) Upraviteljica!

Kuligin

Došla je upraviteljica. Hajdemo.

(Ulazi s Irinom u kuću.)

Čebutikin

(čita novine i tiho pjevuši)

Tarara... bumbija... sjedim na tumbi ja...

(Prilazi Maša; u pozadini Andrej vozi kolica.)

Maša

Sjedi ovdje te sjedi...

Čebutikin

A što?

Maša

(sjedajući)

Ništa... *(Stanka.)* Vi ste voljeli moju majku?

Čebutikin

Veoma.

Maša

A ona vas?

Čebutikin

(nakon stanke)

Toga se više ne sjećam.

Maša

Je li moj ovdje? Tako je negda naša kuharica Marfa govorila o svom stražaru: moj. Je li moj ovdje?

Čebutikin

Još nije.

Maša

Kad čovjek hvata sreću onako u naviljcima, na komadiće, a zatim je gubi, kao ja, onda pomalo ogrubljuje, postaje zloban. *(Pokazuje sebi na prsa:)* Evo, tu u meni kipi... *(Gleda brata Andreja, koji vozi kolica:)* Eno, naš braco Andrej... Sve su nade propale. Tisuće ljudi dizali zvono, utrošilo se mnogo truda i novaca, a ono najedanput pade i razbije se. Najedanput, iz čista mira. Tako je i s Andrejom...

Andrej

I kada će se, naposljetku, stišati u kući. Kolika buka.

Čebutikin

Skoro. *(Gleda na sat:)* Moj je sat starinski, izbija... *(Navija sat, ovaj izbija.)* Prva, druga i peta baterija odlaze točno u jedan sat. *(Stanka.)* A ja sutra.

Andrej

Zauvijek?

Čebutikin

Ne znam. Možda ću se vratiti za godinu dana. Doduše, đavo bi znao... svejedno... *(Čuje se kako negdje daleko netko svira na harfi i violini.)*

Andrej

Opustjet će grad. Kao da ga pokriju kapom. *(Stanka.)* Nešto se dogodilo sinoć kod kazališta; svi o tom govore, a ja ništa ne znam.

Čebutikin

Ništa. Gluposti. Soljoni stao peckati baruna, a ovaj planuo pa ga uvrijedio, i naposljetku je ispalo tako da ga je Soljoni morao pozvati na dvoboj. (*Gleda na sat:*) Čini se da je već vrijeme... U dvanaest i po, u državnom gaju, u onom što se odavde vidi preko rijeke... Pif-paf. (*Smije se.*) Soljoni uobražava sebi da je Ljermontov, piše čak i stihove. Šalu nastranu, no to mu je već treći dvoboj.

Maša

Komu?

Čebutikin

Soljonom.

Maša

A barunu?

Čebutikin

Što barunu? (*Stanka.*)

Maša

Sve mi se zbrkalo u glavi... Ipak, velim, ne bi mu se smjelo dopustiti. On baruna može raniti, a čak i ubiti.

Čebutikin

Barun je dobar čovjek, no jedan barun više ili manje na svijetu - nije li to svejedno? Neka! Svejedno! (*Za baštom se čuje vikanje: "Au! Hop-hop!"*) Čekaj. To više Skvorcov, sekundant. Sjedi u čamcu. (*Stanka.*)

Andrej

Ja mislim ovako: i učestvovati u dvoboju, i prisustvovati mu, pa makar kao liječnik, to je nemoralno.

Čebutikin

To samo tako izgleda... nas nema, ničega nema na svijetu, mi ne postojimo, nego nam se samo čini da postojimo... I zar nije sve svejedno?

Maša

Eto tako govore, samo govore vazdan... (*Hoda.*) Živim u takvoj klimi, sad će udariti snijeg, a onda još takvi razgovori... (*Staje.*) Ja ne idem u kuću, ja ne mogu tamo... Kad dođe Veršinjin, recite mi... (*Ide po drvoredu.*) A već lete ptice selice... (*Gleda uvis:*) Labudovi ili divlje guske... Mile moje, sretnice moje... (*Odlazi.*)

Andrej

Opustjet će naša kuća. Otići će oficiri, otići ćete vi, sestra će se udati, a u kući ću ostati ja sam.

Čebutikin

A žena?

(*Dolazi Ferapont s papirima.*)

Andrej

Žena je žena. Ona je poštena, pristojna, pa i dobra, no u njoj pored svega toga ima nešto stoje ponižava do sitne, slijepe, rutave životinje. Na svaki način ona nije čovjek. Govorim vam kao prijatelju, kao jedinom čovjeku kome mogu otkriti svoju dušu. Ja volim Natašu, to je istina, no katkada mi se ona čini neobično trivijalna, pa se zbunim, ne shvaćam zašto, uslijed čega ja nju tako volim, ili sam je barem volio...

Čebutikin

(*ustaje*)

Ja ti, brate, sutra putujem, možda se nikada više nećemo vidjeti, pa evo ti moj savjet. Znaš, kapu na glavu, štap u ruke, pa hajde... hajde pa idi, ne osvrćući se. I čim dalje odeš, tim bolje.

(*Soljoni prolazi u pozadini s dvojicom oficira; ugledavši Čebutikina, polazi prema njemu; oficiri idu dalje.*)

Soljoni

Doktore, vrijeme je! Već je dvanaest i po. (*Pozdravi se s Andrejom.*)

Čebutikin

Odmah. Dodijali ste mi svi vi. (*Andreju:*) Ako tko zapita za mene, reći ćeš da ću ja ovaj čas... (*Uzdiše:*) Oho-ho-ho!

Soljoni

Nije imao kad da vrisne, a već medvjed ga pritisne. (*Ide s njim.*) Što stenjete, starce?

Čebutikin

No!

Soljoni

Kako zdravlje?

Čebutikin

Kao maslo kravlje.

Soljoni

Stari se suviše uzbuđuje. Ja sebi neću mnogo dopustiti, ja ću ga samo raniti kao šljuku. (*Vadi parfem i prska se po rukama.*) Eto izlio sam danas čitavu bočicu, a one sve zaudaraju. Zaudaraju mi na lešinu. (*Stanka.*) Tako... Sjećate li se stihova? A on, buntovnik, traži buru, kao da mu bura nosi mir...²⁶

Čebutikin

Da. Nije imao kad da vrisne, a već medvjed ga pritisne. (*Odlazi sa Soljonim.*)
(*Čuju se usklici: "Hop! A-u!" Dolaze Andrej i Ferapont.*)

Ferapont

Papire da potpišete...

Andrej

(*nervozno*)

Okani me se, okani! Molim te! (*Odlazi s kolicima.*)

Ferapont

Ta zato i postoje papiri da ih ljudi potpisuju. (*Odlazi u dubinu pozornice.*)
(*Ullaze Irina i Tusenbach u slamnatom šeširu. Kuligin prolazi pozornicom, zovući: "Au, Maša, au!"*)

Tusenbach

Ovo je, čini se, jedini čovjek u gradu kojem je drago što odlazi vojska.

---

²⁶ Posljednji stihovi Ljermontovljeve pjesme *Jedro*.

Irina

To je razumljivo. (*Stanka.*) Opuštjet će nam sada grad.

Tusenbach

Mila moja, eto me odmah.

Irina

Kamo ti?

Tusenbach

Moram u grad, zatim... da ispratim drugove.

Irina

To nije istina... Nikolaju, zašto si danas tako rastresen? (*Stanka.*) Što se to sinoć dogodilo kod kazališta?

Tusenbach

(*načini nestrpljivu kretnju*)

Za jedan sat eto me, pa ću opet biti s tobom. (*Ljubi joj ruke.*) Ne mogu da te se nagledam... (*Zagledava joj u lice:*) Evo, već pet godina otkako te volim, a još ne mogu da se priviknem, sve mi se činiš ljepša. Kako imaš lijepu, divnu kosu! Kakve su ti oči! Sutra ću te povesti sa sobom, radit ćemo, bit ćemo bogati, moja će maštanja oživjeti. Ti ćeš biti sretna. Samo da nije jednoga: ti me ne voliš!

Irina

To nije u mojoj vlasti! Ja ću ti biti žena, vjerna i poslušna, no ljubavi ne osjećam, pa što ću! (*Plače.*) Nisam voljela nijedanput u životu. O, koliko sam sanjarila o ljubavi, sanjarim već odavno, danju i noću, ali duša mi je kao dragocjen klavir koji je zatvoren, a ključ mi se izgubio. (*Stanka.*) Pogled ti je nemiran.

Tusenbach

Nisam spavao svu noć. U mom životu nema ništa tako strašno što bi me moglo preplašiti, i samo taj izgubljeni ključ trza mi dušu, ne da mi da spavam. Reci mi štogod. (*Stanka.*) Reci mi štogod...

Irina

Što? Što da kažem? Što?

Tusenbach

Bilo što.

Irina

Dosta. Dosta! (*Stanka.*)

Tusenbach

Kakve trice, kakve glupe sitnice katkad u životu dobivaju neko značenje iznenada, iz čista mira. Smiješ im se kao i prije, smatraš ih tricama, pa ipak ideš i osjećaš da nemaš snage da se zaustaviš. O, nemojmo govoriti o tome! Ja sam veseo. Čini mi se kao da prvi put u životu vidim ove jele, javorove, breze, i sve gleda u me radozno i čeka. Kako li je to drveće lijepo, i kako bi, ustvari, uz njega život morao biti lijep! (*Netko viče: "A-u! Hop-hop!"*) Valja ići, vrijeme je... Evo, ovo se drvo sasušilo, pa ipak se zajedno s drugima njiše na vjetru. Tako se i meni čini, ako umrem, ipak ću učestvovati u životu na bilo koji način. Zbogom, mila moja... (*Ljubi je u ruke.*) One tvoje isprave što si mi ih dala leže kod mene na stolu, pod kalendarom.

Irina

I ja ću s tobom.

Tusenbach

(*usplahireno*)

Ne, ne! (*Brzo odlazi, zaustavlja se u drovedu.*) Irina!

Irina

Što je?

Tusenbach

(*ne znajući što da kaže*)

Nisam danas pio kave. Reci da mi je skuhamu... (*Brzo odlazi. Irina stoji zamišljeno, zatim odlazi u pozadinu i sjeda na ljuljačku. Dolazi Andrej s kolicima, pojavljuje se Ferapont*)

Ferapont

Andreju Sergejiču, ta ti papiri nisu moji nego državni. Nisam ih ja izmislio.

Andrej

O, gdje je ono, kamo otiđe moja prošlost, kad sam bio mlad, veseo, pametan, kad sam lijepo mislio i maštao, kad mi je nada ozarivala sadašnjost i budućnost? Zašto mi, koji smo tek počeli živjeti, postajemo dosadni, bezbojni, nezanimljivi, lijeni, ravnodušni, beskoris-

ni, nesretni... Naš grad već postoji dvije stotine godina, ima sto tisuća stanovnika, a ni jednoga koji ne bi bio nalik na druge, nijednoga borca ni u prošlosti ni u sadašnjosti, nijednog učenjaka, nijednog umjetnika, ni iole znatnoga čovjeka, koji bi budio zavist ili strastvenu želju da se čovjek povede za njim. Samo jedu, piju, spavaju, zatim umiru... rađaju se drugi i također jedu, piju, spavaju i, da ne otupe od dosade, unose u svoj život raznolikost pomoću gadnih spleta, rakije, karata, svađa i ogovaranja, žene varaju muževe, a muževi lažu, grade se kao da ništa ne vide i ne čuju, i neodoljiv bljutavi utjecaj ugnjetava djecu i iskra Božja gasi se u njima, te postaju isto onakvi jadni mrtvaci, nalik na druge, kao što su im očevi i matere... (*Ferapontu ljutito:*) Što ti treba?

Ferapont

Molim? Da potpišete papire.

Andrej

Dodijao si mi.

Ferapont

(pružajući papire)

Malo prije pričao vratar iz poreznog ureda. Tobaže, veli, zimus u Peterburgu bilo dvjesto stupnjeva ispod ničtice.

Andrej

Sadašnjost je odvratna, no zato, kad pomislim na budućnost, kako je lijepo! Dođe mi tako lako, tako prostrano; i u daljini svanjuje, vidim slobodu, vidim kako seja i moja djeca oslobađamo od nerada, od kvasa, od gušćetine s kupusom, od spavanja poslije ručka, od podlog parazitskog života.

Ferapont

Da se tobož smrзло dvije tisuće ljudi. Narod se, veli, preplašio. Ne znam je li bilo u Peterburgu ili u Moskvi.

Andrej

(obuzet nježnim čuvstvom)

Mile moje sestre, divne moje sestre! (*Kroz suze:*) Mašo, sestro moja...

Nataša

(na prozoru)

Tko tu tako glasno razgovara? Ti li si to, Andrijuša? Probudit ćeš Sofjicu. Il ne faut pas faire du bruit, la Sophie est dormée déjà. Vous êtes un ours.²⁷ (*Ljutito:*) Ako hoćeš da razgovaraš, daj kolica s djetetom nekom drugom Feraponte, uzmi kolica od gospodina!

Ferapont

Razumijem. (*Uzima kolica.*)

Andrej

(*zbunjeno*)

Ja govorim tiho.

Nataša

(*iza prozora, tepajući svom sinčiću*)

Bobik! Nestašni Bobik! Nevaljali Bobik!

Andrej

(*ogledajući papire*)

Dobro, pregledat ću pa ću potpisati što bude potrebno, a ti ćeš opet odnijeti u upravu... (*Odlazi u kuću, čitajući papire; Ferapont vozi kolica u dubinu vrata.*)

Nataša

(*iza prozora*)

Bobik, kako je ime tvojoj mami? Mili! mili! A tko je to? To je tetka Olja! Reci teti: zdravo, Olja!

(*Muzikanti-skitnice, muškarac i djevojka, sviraju na violini i harfi. Iz kuće izlaze Veršinjin, Olga i Anfisa, pa čakom šutke slušaju. Prilazi im Irina.*)

Olga

Naš je vrt kao dvorište kroz koje se može prolaziti, kroza nj se prolazi i pješice i kolima. Dadiljo, daj tim muzikantima štogod!...

Anfisa

(*daje muzikantima*)

Idite s milim Bogom, rođeni moji. (*Muzikanti se klanjaju i odlaze.*) Gorka je to sudbina. Od sitosti čovjek neće zasvirati. (*Irini:*) Zdravo, Ariša. (*Ljubi je.*) I-ju, djetešce, sad ti ja živim!... To mi je život! U gimnaziji u državnom stanu, zajedno s Oljuškom - dade mi Gospod pod stare dane. Od rođenja ja, grešnica, nisam tako živjela... Stan veliki, državni, i ja

---

²⁷ *Il ne faut pas faire du bruit ...* (franc.) - Ne galamite, Sofija već spava. Vi ste medvjed.

ti u njemu imam čitavu sobicu i krevetić. Sve državno. Probudim se koji put noću i - o Gospode i Majko Božja, nema na svijetu čovjeka sretnijeg od mene!

Veršinjin

(pogledaovi na sat)

Odlazimo, Olga Sergejevna. Vrijeme mi je. *(Stanka.)* Želim vam sve... Gdje je Marija Sergejevna?

Irina

Ona je negdje u vrtu. Idem da je potražim.

Veršinjin

Budite tako dobri, meni se žuri.

Anfisa

Idem i ja da je potražim. *(Zove:)* Mašenjka, a-u! *(Odlazi zajedno s Irinom u dubinu vrta.)* Au! Uu!

Veršinjin

Sve ima svoj svršetak. Tako se i mi sad, eto, rastajemo. *(Gleda na sat.)* Grad nam je priredio nešto kao doručak, pilo se šampanjca, gradski načelnik držao je govor, ja sam jeo i slušao, a dušom sam bio ovdje, kod vas... *(Ogledava se po vrtu.)* Navikao sam na vas.

Olga

Hoćemo li se još kadgod vidjeti?

Veršinjin

Po svojoj prilici nećemo. *(Stanka.)* Moja žena i obje djevojčice ostat će ovdje još oko dva mjeseca; molim vas, ako se štogod dogodi, ili ako što ustreba...

Olga

Da, da, razumije se. Možete biti mirni. *(Stanka.)* U gradu sutra neće biti više nijednoga vojnika, sve će postati uspomenom, i za vas, dakako, počet će nov život... *(Stanka.)* Ništa se ne zbiva po našoj volji. Ja nisam htjela biti upraviteljica, pa ipak sam postala. Nije mi, dakle, suđeno da budem u Moskvi...

Veršinjin

No... Hvala vam na svemu... Oprostite mi ako što nije bilo kako treba... Mnogo sam govorio, jako mnogo - i to mi oprostite, ne zamjerite mi.

Olga

(briše oči)

Što to Maša ne dolazi...

Veršinjin

Što da vam još kažem na rastanku? O čemu da malo filozofiramo... *(Smije se.)* Život je težak. Mnogima od nas on se čini gluh i beznadan, pa ipak, valja priznati, on postaje sve vedriji i lakši, i čini se da nije daleko vrijeme kad će postati sasvim svijetlo. *(Gleda na sat:)* Vrijeme mi je, vrijeme! Negda je čovječanstvo bilo zaokupljeno ratovima, ispunjavajući sav svoj život pohodima, jurišima, a sad je sve to preživjelo i ostavilo za sobom prazno mjesto, koje zasada nemamo čime da popunimo; čovječanstvo strastveno traži i, razumije se, naći će. Ah, samo da nađe što prije! *(Stanka.)* Znaite, da nam je k radinosti dodati obrazovanost, a obrazovanosti radinost. *(Gleda na sat:)* No meni je vrijeme...

Olga

Evo je, ide.

(Maša dolazi.)

Veršinjin

Dođoh da se oprostim...

(Olga se malo udalji da ne smeta oproštaju.)

Maša

(gledajući mu u lice)

Zbogom... *(Dug poljubac.)*

Olga

Dosta, dosta...

(Maša žestoko jeca.)

Veršinjin

Piši mi... Nemoj me zaboraviti! Pusti me... vrijeme je... Olga Sergejevna, uzmite je, meni je... već vrijeme... zakasnio sam... *(Ganut ljubi ruke Olgi, zatim još jedanput zagrlji Mašu i brzo otiđe.)*

Olga

Dostaje, Mašo! Prestani, draga...

(Dolazi Kuligin.)

Kuligin

(zbunjeno)

Ništa zato, neka se isplače, neka... lijepa moja Maša, dobra moja Maša... Ti si moja Maša i ja sam sretan, ma što se dogodilo... Ja se ne tužim, ništa ti ne prigovaram... evo i Olga može svjedočiti... Hajde da počnemo živjeti opet po starom, i ja ti neću reći nijedne riječi, neću ni natuknuti...

Maša

(susprežući jecanje)

Na igalu zelen hrast, na tom hrastu zlatan lanac... na tom hrastu zlatan lanac... Silazim s uma... Na igalu... zelen hrast...

Olga

Umiri se, Mašo... Umiri se... Daj joj vode.

Maša

Ne plačem više...

Kuligin

Ona više ne plače... ona je dobra...

(Čuje se kako u daljini muklo puče puška.)

Maša

Na igalu zelen hrast, na tom hrastu zlatan lanac... Zelen mačak... zelen hrast... Brkam. *(Pije vode.)* Promašen život... Sad mi ništa ne treba... Odmah ću se umiriti... Što to znači, na igalu? Zašto mi je ta riječ u glavi? Brkaju mi se misli.

Olga

Umiri se, Mašo. No, kako si pametna... Hajdemo u sobu.

Maša

(ljutito)

Neću ja onamo. *(Jeca, ali se odmah svladava.)* Ja u kuću više ne idem, i neću da idem...

Irina

Hajde da sjednemo zajedno, pa ma i šutjeli. Ta sutra ja putujem... *(Stanka.)*

Kuligin

Jučer sam jednom deranu u trećem razredu oduzeo ove brkove i bradu... (*Stavlja sebi brkove i bradu.*) Nalik sam na profesora njemačkog jezika... (*Smije se.*) Nije li tako? Smiješna su ta dječurlija.

Maša

Zaista je nalik na vašega Nijemca.

Olga

(*smijući se*)

Da.

(*Maša plače.*)

Irina

Dosta je, Mašo!

Kuligin

Jako je nalik...

(*Dolazi Nataša.*)

Nataša

(*sobarici*)

Što? Sa Sofijom će sjediti Protopopov, Mihajlo Ivanić, a Bobika neka preveze Andrej Sergejevič. Koliko je posla s tom djecom... (*Irini:*) Irina, ti sutra putuješ, kako li mi je žao. Ostani još bar nedjeljicu dana. (*Ugledavši Kuligina, ona vrisne; on se smije iskida brkove i bradu.*) Oh, kako ste me preplašili! (*Irini:*) Ja sam se na te naučila, nemoj misliti da će mi biti lako bez tebe! U tvoju sobu reći ću da se preseli Andrej sa svojom violinom - pa neka tamo pili! A u njegovu sobu smjestit ćemo Sofijicu. Čudno, divno dijete! Čitava cura! Danas pogleda u me takvim očicama, i veli - "mama!"

Kuligin

Krasno dijete, to je istina.

Nataša

Dakle, sutra ću biti ovdje već sama. (*Uzdiše.*) Prije svega naredit ću da se posiječe ovaj jelovi drvodred, zatim evo ovaj javor. Uveče je tako ružan... (*Irini:*) Mila moja, nimalo ti ne pristaje taj pojas... To je neukusno. Trebalo bi nešto svijetlo. I naredit ću da se svuda zasađi cvijeća, mnogo cvijeća, pa će mirisati... (*Strogo:*) Zašto tu na klupi leži vilica? (*Idući u kuću, sobarici:*) Zašto tu na klupi leži vilica, pitam ja? (*Viče:*) Šuti!

Kuligin

Sad se razjarila!

(Za pozornicom muzika svira marš; svi slušaju.)

Olga

Odlaze.

(Dolazi Čebutikin.)

Maša

Odlaze naši. Što ćemo... Sretan im put! *(Mužu:)* Valja ići kući... Gdje mi je šešir i ogrtač?

Kuligin

Odnio sam ih u kuću... Odmah ću ih donijeti.

Olga

Da, sada možemo svak svojoj kući. Vrijeme je.

Čebutikin

Olga Sergejevna!

Olga

Što je? *(Stanka.)* Što je?

Čebutikin

Ništa... ne znam kako da vam kažem... *(Šapće joj na uho.)*

Olga

(preplašena)

Nije moguće?

Čebutikin

Da... takva pripovijest... Izmorio sam se, izmučio, neću više da govorim... *(Zlovoljno:)* Uostalom, svejedno je!

Maša

Što se dogodilo?

Olga

(grli Irinu)

Danas je strašan dan... Ne znam kako da ti kažem, draga moja...

Irina

Što je? Recite brže! Što je? Tako vam Boga! *(Plače.)*

Čebutikin

Maloprije ubijen je barun u dvoboju.

Irina

(tiho plače)

Znala sam, znala sam...

Čebutikin

(sjeda na klupu u pozadinu vrata)

Tara-ra-bumbija... sjedim na tumbi ja... Zar to nije svejedno!

(Tri sestre stoje priljubivši se jedna uz drugu.)

Maša

O, kako svira muzika! Oni odlaze od nas, jedan je otišao sasvim, sasvim, zauvijek, mi ćemo ostati same, da započnemo život iznova. Mora se živjeti, mora se živjeti...

Irina

(naslanja glavu Olgi na grudi)

Doći će vrijeme kad će svi doznati zašto se sve to dogodilo, našto te patnje, neće biti nikakvih tajni, a međutim, treba živjeti... treba raditi, samo raditi! Sutra ću otputovati sama, učit ću djecu u školi i sav ću život dati onima kojima je on možda potreban. Sada je jesen, skoro će doći zima, zaviti nas snijeg, a ja ću raditi, raditi...

Olga

(grli obje sestre)

Muzika svira tako veselo, bodro, i čovjek se zaželi života! O, Bože moj! Proći će vrijeme, i mi ćemo otići zauvijek, zaboravit će nas, zaboravit će nam lica, glasove, i koliko nas je bilo, no patnje naše pretvorit će se u radost za one koji će živjeti poslije nas, i nastupit će na zemlji sreća i mir, pa će ljudi spomenuti dobrom riječi i blagosloviti one koji žive sada. O, mile sestre, život naš još nije dovršen... Živjet ćemo! Muzika svira tako veselo, tako radosno i čini se, još malo, pa ćemo doznati zašto živimo, zašto patimo... Da nam je znati, da nam je znati!

(Muzika svira sve tiše i tiše. Kuligin, veselo se smiješeći, nosi šešir i ogrtač. Andrej vozi kolica, u kojima sjedi Bobik.)

Čebutikin

(tiho pjevuši)

Tara... ra... bumbija... sjedim na tumbi ja... *(Čita novine.)* Svejedno! Svejedno!

Olga

Da nam je znati, da nam je znati!

Zavjesa

RJEČNIK

baćuška (rus.) - otac (od milja)

basta (tal.) - dosta

Berdičevo - danas Berdyčiv, grad u sjevernoj
Ukrajini

Čita - grad u istočnom Sibiru

gubernija (lat.) - administrativna upravna
jedinica u Ruskom carstvu, pokrajina

inteligent (lat.) - intelektualac, obrazovana
osoba

kopjejka (rus.) - sitan ruski novac

matuška (rus.) - mati (od milja)

mundir (franc.) - uniforma

podrugi - jedan i pol

pud (rus.) - mjera za težinu, oko 16 kg

trojka (rus.) - tradicionalne ruske otvorene
saonice ili kočija koje vuku tri konja

venez ici (franc.) - dođite ovdje

zlotnik (rus.) - mjera za težinu, 4,25 grama